

The Eighth European Conference on Languages, Literature and Linguistics

3rd September, 2015

«East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH,
Vienna, Austria

**Vienna
2015**

«The Eighth European Conference on Languages, Literature and Linguistics». Proceedings of the Conference (September 3, 2015). «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH. Vienna. 2015. 48 p.

ISBN–13 978-3-903063-78-5

ISBN–10 3-903063-78-9

The recommended citation for this publication is:

Shlossman L. (Ed.) (2015). The Eighth European Conference on Languages, Literature and Linguistics. Proceedings of the Conference (September 3, 2015). Vienna, OR: «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna.

Editor Lidiya Shlossman, Russia

Editorial board Paulina Marszałek, Poland
Aureliu Ungureanu, Romania
Regina Fülöpné, Hungary
Christelle Cormier, France

Proofreading Andrey Simakov

Cover design Andreas Vogel

Contacts “East West” Association for Advanced Studies
and Higher Education GmbH, Am Gestade 1
1010 Vienna, Austria

Email: info@ew-a.org

Homepage: www.ew-a.org

Material disclaimer

The opinions expressed in the conference proceedings do not necessarily reflect those of the “East West” Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, the editor, the editorial board, or the organization to which the authors are affiliated.

© «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH

All rights reserved; no part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior written permission of the Publisher.

Typeset in Berling by Ziegler Buchdruckerei, Linz, Austria.

Printed by «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna, Austria on acid-free paper.

Section 1. Classical philology, Byzantine and modern Greek philology

*Dvorovkina Elena Vasilievna,
Bryansk State University named after academician Mr. Petrovsky
undergraduate student, the Faculty of foreign languages
E-mail: lenka130587@yandex.ru*

Component “money” in the Proverbs of the English language

*Дворовкина Елена Васильевна,
Брянский Государственный Университет
имени академика И. Г. Петровского
магистрант, факультет иностранных языков
E-mail: lenka130587@yandex.ru*

Компонент «money» (деньги) в пословицах и поговорках английского языка

Фразеология — раздел языкознания, изучающий устойчивые сочетания в языке, и совокупность таких сочетаний.

Фразеология часто пользуется таким методом исследования, как компонентный анализ значения. Рассмотрим и проанализируем пословицы и поговорки как часть фразеологической системы английского языка, выделим пословицы и поговорки экономической направленности с компонентом «money» (деньги), так как полагаем, что тема денег является благоприятной почвой для ее осмысления, в том числе средствами фразеологии.

Пословица — малая форма народного творчества в кратком изречении, несущая определенный смысл. Это фразеологизмы со структурой целого предложения.

Поговорка — это особое выражение, характеризующее какое-либо жизненное явление. Это устойчивое выражение, которое можно выразить при помощи других слов. Смысловое значение фразы при этом останется неизменным,

изменится только окраска высказывания. Поговорки являются всего лишь частью предложения, они делают более богатой и эмоциональной нашу повседневную речь.

Под пословицами обычно понимают афористически сжатые изречения с назидательным смыслом в ритмически организованной форме¹. Наряду с поговорками пословицы являются коммуникативными фразеологическими единицами.

Пословицы и поговорки не создаются в процессе речи, а представляются как бы заранее данными, сделанными выражениями².

Поговорки и пословицы — это пара слов, которая очень часто употребляется в речи совместно, имеющая много общих признаков — краткость, народность, афористичность, меткость, а иногда даже рифма и ритм. Однако это не тождественные понятия, так как они отличаются друг от друга.

В. В. Виноградов утверждал: «Пословицы и поговорки имеют структуру предложения и не являются семантическими эквивалентами слов». Они характеризуют народную мудрость, народные обычаи, рассматриваются как средство для более яркого, образного, острого выражения мысли в процессе общения. Характерной чертой пословиц является однозначность, а ценности, представленные в них, дают представление о культуре народа

Отличить пословицы от поговорок иногда бывает сложно, но есть несколько ориентиров: пословица — законченная лексическая единица, предложение, содержащее поучительный смысл, а поговорка лишь констатирует какой-либо факт или явление без наставлений и выводов.

Основным критерием, позволяющим отграничить пословицы от поговорок, является наличие у первых назидательности.

В английском языке поговорок во много раз меньше, чем пословиц³.

Пословицы и поговорки охватывали самые разные сферы жизни людей, в том числе материальный аспект. С тех времен, когда появились первые монеты и люди отказались от натурального обмена (бартера), в употребление вошли пословицы и поговорки о деньгах. Тема богатства и денег представлена большим количеством пословиц благодаря значимости для человеческого бытия.

Многие пословицы и поговорки построены на основе контраста. Примером могут служить следующие поговорки: *a penny saved is a penny gained* (букв.: пенни

---

¹ Кунин А. В. Фразеология современного английского языка. – М.: Международные отношения, 1996. С. 18.

² Алефиренко Н. Ф., Семененко Н. Н. Фразеология и паремнология. Учебное пособие – М.: Флинта, Наука, 2009. С. 13.

³ Кунин А. В. Фразеология современного английского языка. – М.: Международные отношения, 1996. С. 28.

сохранённое, есть пенни заработанное), *a light purse is a heavy curse* (букв.: легкий кошелек — тяжелое проклятие), *money spent on the brain is never spent in vain* (букв.: деньги, потраченные на мозг, никогда не потрачено зря). *Money doesn't grow to trees* (букв.: деньги не растут на деревьях), эта пословица обозначает, что деньги достаются нелегко. *He that has money in his purse, cannot want a head for his shoulders* (букв.: тому, у кого в кошельке деньги, не нужна голова на плечах), *he that has no money needs no purse* (букв.: тому, у кого нет денег, не нужен кошелек).

Некоторые пословицы и поговорки имеют негативную окраску, культурные ориентиры тут противоречивы. В английских пословицах упор делается на отношение к деньгам, на то, что деньги могут испортить человека, если сделать их целью своего существования. Для иллюстрации этого суждения хорошо подойдут пословицы и поговорки о деньгах, например: *money often unmakes the men, who make it* (букв.: деньги часто губят людей, которые их делают). В таких пословицах отражаются прямо противоположные взгляды на деньги, характерные для различного типа людей. Например: *money is a good servant, but a bad master* (букв.: деньги хороший слуга, но плохой мастер), *lend your money and lose your friend* (букв.: одолжите ваши деньги и потеряйте вашего друга), *muck and money go together* (букв.: грязь и деньги вместе ходят), *the best things in life are free* (букв.: лучшие вещи в жизни — бесплатные), *money is roof of all evil* (букв.: деньги-это крыша всех зол), *money is welcome though it come in a dirty clout* (букв.: деньги желанны даже если они завернуты в грязную тряпку), *rich knows not who is his friend* (букв.: богатые не знают, кто их друг), *money often unmakes the men who make it* (букв.: деньги часто портят тех, кто их наживает), *he that serves God for money will serve the devil for better wages* (букв.: тот, кто служит Богу за деньги, послужит и дьяволу за лучшую зарплату) Известная поговорка гласит: *money isn't everything* (букв.: деньги это не всё).

Прямо противоположную группу составляют пословицы и поговорки, демонстрирующие, что деньги — это двигатель, источник силы, власти и благополучия. Они помогают в любой ситуации и лечат от всех болезней и все, что связано с деньгами, привлекательно для человека. Деньги могут быть предметом любви. Например, пословицы: *if money to before, all ways lie open* (букв.: если есть деньги, все дороги открыты), *money makes the mare go* (букв.: деньги заставляют кобылу идти). Поговорки: *money talks* (букв.: деньги разговаривают), *money makes the man* (букв.: деньги делают человека), *money makes the world go round* (букв.: деньги заставляют мир крутиться), *money has no smell* (букв.: деньги не имеют запаха).

Английскими пословицами неоднократно подчеркивается необходимость экономии денег: *a fool and his money are soon parted* (букв.: глупец и его деньги скоро расстанутся), *it easy to spend someone else's money* (букв.: чужими деньгами платить легко), *never spend your money before you have it* (букв.: никогда не трать деньги, пока их не заимел).

Идея расточительности выражается следующим образом в пословицах: *spend money like it is going out of fashion* (букв.: тратить деньги — выходит из моды), *play ducks and drakes with money* (букв.: играть в селезня и утку с деньгами), и поговорок: *spend money like water* (букв.: тратить деньги как воду); *no bees, no honey; no work, no money* (букв.: нет пчел — нет мёда, нет работы — нет денег), *to have money is a fear, not to have it a grief* (букв.: иметь деньги — страх, а не иметь — горе), *make the money fly* (букв.: заставлять деньги летать); *throw money down the drain* (букв.: выбрасывать деньги в канализацию); *have more money than sense* (букв.: иметь больше денег, чем здравого смысла), *money begets money* (букв.: деньги порождают деньги). Лишаясь денег, как правило, говорят: *good-bye my money* (букв.: прощайте, мои деньги), *your money went west* (букв.: ваши деньги ушли на запад).

Напрасная же трата денег осуждается. Общеизвестно, что деньги — быстро истощаемый ресурс и обычно не залеживаются в кармане: *your money burns in your pocket* (букв.: ваши деньги горят в вашем кармане), *money is round and rolls away* (букв.: деньги круглые, и укатываются).

В английских пословицах есть множество советов на тему того, как *save money for a rainy day* (букв.: сэкономить деньги на черный день), *early to bed and early to rise, makes a man healthy, wealthy and wise* (букв.: кто рано ложится и рано встает, тот будет здоровым, богатым и мудрым).

В научной литературе представлены тематические классификации пословиц. Так, английские пословицы очень разнообразны по своему содержанию и охватывают все стороны жизни английского народа¹.

Среди пословиц особое место занимают те, которые представляют собой законченные предложения, выполняющие функцию наставления, предостережения, назидания². Являясь результатом народного творчества, пословицы и поговорки демонстрируют мыслительную деятельность народа, их создавшего, а анализ пословиц помогает нам понять внутренний мир носителей языка, выделить отличительные черты мировоззрения³.

Все, связанное с деньгами, актуально для человека, и, следовательно, в силу такой актуальности, можно обнаружить пословицы и поговорки, позволяющие выявить характерные особенности разговора человека о деньгах.

Таким образом, рассмотренные пословицы и поговорки в основном отражают универсальные поведенческие черты английского и русского народа по вопросу обращения с деньгами. Некоторые пословицы и поговорки учат, как заработать

¹ Кунин А. В. Фразеология современного английского языка. – М.: Международные отношения, 1996. С. 49.

² Василенко А. П. Принципы изучения национально-культурной специфики фразеологических единиц – Мурманск: МГПУ, 2010. С. 32.

³ Виноградов. В. В. Основные понятия русской фразеологии. – М.: Наука, 1989. С. 56.

деньги, другие — как сэкономить, отложить для непредвиденного случая (на черный день), в них осуждается напрасная трата денег, расточительство, подчеркивают необходимость экономии денег. Часто в пословицах и поговорках можно услышать о том, как нелегко заработать деньги, накопить состояние. Одни пословицы и поговорки показывают силу и власть денег, демонстрируют преимущества богатства и благополучия, рассказывают о том, что за деньги можно купить всё, включая здоровье, любовь и спокойствие. Другие — наоборот, представляют негативное отношение к деньгам, так как деньги — источник зла, и, имея деньги, никогда не знаешь, кто твой враг, а кто друг.

На примере рассмотренных фразеологизмов можно отчетливо представить, насколько разнообразны по своей семантике и образной выразительности пословицы и поговорки с компонентом «money» в современном английском языке, и насколько одинакова главная роль денег, представляемая фразеологизмом (и не только английского языка!), — быть неотъемлемым инструментом в удовлетворении материальных и духовных потребностей человека.

Список литературы:

1. Алефиренко Н. Ф., Семенов Н. Н. Фразеология и паремология. Учебное пособие – М.: Флинта, Наука, 2009.
2. Василенко А. П. Принципы изучения национально-культурной специфики фразеологических единиц — Мурманск: МГПУ, 2010.
3. Виноградов В. В. Основные понятия русской фразеологии. – М.: Наука, 1989.
4. Кунин А. В. Фразеология современного английского языка. – М.: Международные отношения, 1996.

Section 2. Linguistics

Beshaj Lediana, PhD

Lecturer at "Bedër University"

E- mail: beshajlediana@hotmail.com

Teaching English for specific purpose to students of Tirana University in Albania

Abstract: English is a global language (Crystal, 2003)¹ and its status is claimed by many linguists. Hence, this language is part of the curricula. In Albanian universities, students take English in the first and the second year of Bachelor studies, though this is not always the case as some faculties choose to offer it during the first semester where more hours are allocated to this subject. There have always been controversies as whether to use English for specific purpose or General English at university level, nonetheless only recently, exactly during the academic year of 2014–2015 at the Biology department an English for Specific Reasons book was introduced titled “English for Students of Natural Sciences”. The book was aiming not only the biology department, but some other ones which are related such as chemistry, Biotechnology. The advantages to use ESP are numerous and it is beneficial for the students majoring in Biology because they do not only study English, but they learn the words necessary for their future career. On the other hand, lecturers who teach English for Specific purpose face difficulties as they need to have information about all the topics included and they must be specialists and committed to their professional development. This paper aims to introduce the ESP method used in the Biology department in Tirana University, whether it makes students progress or hinder their advancement in the English Language.

Keywords: English for Students of Natural Sciences, Language, Biology

Lecturers play an integral part in facilitating the students’ progress

Some ESP lecturers find themselves in a difficult situation when faced with the prospect of teaching English through Biology. Lecturers have to plan teaching

---

¹ Crystal, D. (2003) English as a global language. Cambridge University Press.

by first getting information about learners' prior knowledge and then using these understandings to structure the lesson (Orgill & Bodner, 2004:15)¹. In general their main concern is that they fear that the lack of biology experience or knowledge which might make them feel uncomfortable when asked on certain things related to the subject and the answer might not be adequate. The worst is when you teach the students the wrong translation, which might be very confusing.

Their concern is often related to the idea that teaching Biology English means teaching Biology Studies to learners of English. This is true if it is the terminology we are talking, on the contrary it is not possible to explain in details the process of photosynthesis as a lecturer of the Biology. Hence it is not the duty of the English language lecturer to present biology concepts to the learners or to instruct them how to describe different processes. On the contrary, it is to enable the biology students to develop their language skills within a biology context. Lecturers of the ESP in this case of Biology English aim to teach English and not biology.

One of the major difficulties experienced by learners when learning science is learning the language of science (Wellington & Osborne, 2001:1)². Paying attention to language is very important to improve the quality of science education and every lesson should by implication, be a language lesson (Wellington & Osborne, 2001:3). The strategies that are introduced in different books are effective and it is the lecturers, who decide themselves if they want to implement these strategies.

The difference between the General English and Biology English is that the reading texts are selected from biology context, where specific words and concepts belonging to biology studies are introduced. To do well learners should be able to "extend their knowledge of concepts beyond basic vocabulary and be able to engage in, and manipulate the appropriate discourse" (Shaffer, 2007:6)³. For example unit 5 is "Plant and animal cells" where the context is extracted from a biology book on plants and animals, students try to be engaged and talk about it, if it a piece of information they already know, or if it is new. This way summarizing what they read is important. To flourish in science, learners have to extend their knowledge of concepts beyond the basic vocabulary and be able to "...engage in, and manipulate the appropriate discourse" (Schaffer, 2007:6)⁴. Therefore the unit follows with respective exercises which contain many of the words which were used in the text. This is very productive as it helps students memorize the vocabulary

---

¹ Orgill, M. & Bodner, G. (2004). What research tells us about using analogies to teach chemistry. *Chemistry Education: Research and Practice*, 5:15–32.

² Wellington, J. & Osborne, J. (2001). *Language and literacy in science education*. Philadelphia: Open University Press.

³ Schaffer, C. (2007). *Teaching science to English as a second language students*. Available at <https://tspace.library.utoronto.ca/bitstream/1807/9901/1/shaffer.pdf>

⁴ Ibid.

and practice the new words more. For example, unit 5 as mentioned above is related to cells and the first exercise is reading comprehension, where students are given time to answer to 4 important questions by using their own words.

The questions are: What takes place during osmosis? What is the purpose of the nucleus? How do the structures of plants and animals cells compare? etc.

This seems hard for them so a good strategy that the lecturer must follow is to write on board some key words as: osmosis, nucleus, structure of the cell etc., so that when the students read, they bear in mind such key words and concentrate better when these words emerge in the text. Doing so, students find it easier to answer to the questions of the reading comprehension section. Another thing that it has been noticed in these kinds of exercises, where students have to discuss and answer, is that they 'switch codes' especially when they have difficulties to find the right word to say. According to (Cook, 1991:63)¹ code switching is often used in ESL classroom situations and involves going from one language to another in mid-speech when both speakers know the same languages.

The second type of exercise is again related to the new words and the question is "Find words in the passage which match these definitions"

... .. separates the interior of all cells from the outside environment.

... .. is the cell substance between the cell membrane and the nucleus, containing the cytosol, organelles, cytoskeleton, and various particles.

What would help the lecturers is to ask students to observe and say out loud the words which are pronounced or written in the same way in the Albanian language. Making use of this strategy will help the students enlarge their knowledge of cognates (words that are similar in two or more languages) so lecturers help students master science vocabulary. Thus, the answer to the first definition is membrane (in Albanian is membranë) and the second is cytoplasm (in Albanian citoplazm).

In addition to linguistic considerations, there are a number of exercises to work on, where the focus is not only on the terms used in biology, but grammar issues as well. Language learning is a conscious process known to most people as 'grammar' or 'rules' that result in 'knowing about' a language. (Krashen, 1987)².

When explaining the grammar the lecturer should use biology terms, for instance when trying to teach how to form different parts of speech, after writing on board the common suffixes and prefixes some examples may be ovule — ovulate, fertile — fertilize etc.

There is given an exercise where the students use the word given in the right part of speech using some of the suffixes given like exercise 3 in this book.

¹ Cook, V. (1991). *Second language learning and language teaching*. London: Edward Arnold.

² Krashen, D. (1987). *Principles and Practice in Second Language Acquisition* Oxford: Program Press.

A very useful way is to use real objects, tools, etc., when it comes to learning new words. Going beyond the textbook and using the classroom environment (I would say that the students of Natural Science have the chance to make use of the laboratory equipment, or tools they use in other subject to actually see what is the word in English) to its full advantage with the possibility of interaction between learners, demonstrations, hands-on activities and group work (Schaffer, 2007:4)¹ is very interesting, and it has been noticed that the students are all focused and concentrated. Learning is deemed more effective if learners do experiments themselves or if they watch a demonstration performed by the teacher.

Practical work can be used as the link between learners' experience, communication and learners' perception of the subject matter. In the method "English for Students of Natural Sciences", unit 14 deals with "How plants reproduce" and a section of it is 'plants with seeds', one of the students of the second year of the Biology department decided to actually draw the plant and explain all its parts. At the same time we had a plant and all the class was involved because there were some contradictions in finding the right word in Albanian. It could be observed that this discussion led them memorize the words and at the same time be involved in a discussion in English. It can be emphasized that an effective approach to learn and improve English for Specific Purpose is through practical work, which can facilitate the learning Science terms and terminology while providing the opportunity for language acquisition. This approach might provide learners with the opportunity to work cooperatively, which would not only facilitate learning but also contribute to the development of language acquisition.

Conclusion

English as medium of expanding knowledge in cognitively demanding subjects such as Biology and Science prompts students to acquire the English language that they need so that they will be able to understand the concepts they want to know more information about or to be learned especially in science. The aim of this research is to facilitate the English lecturer's job by providing some way how to conduct the class, and how to teach effectively English for specific purpose. English lecturers fear the fact that they do not know much about sciences because that has not been their major, on the other hand they must not forget it is English their target and the terminology of a specific science that they must focus on. Furthermore, students of Sciences often lack the cognitive academic language proficiency needed to process and express content area concepts (Cummins 1992)². The duty of the lecturer is to expose students to the

¹ Schaffer, C. (2007). Teaching science to English as a second language students. Available at <https://tspace.library.utoronto.ca/bitstream/1807/9901/1/shaffer.pdf>

² Cummins, J. (1992) Language proficiency, bilingualism and academic achievement. In the multicultural classroom: Readings for content-area teachers. New York, Longman.

right content designed to enhance their linguistic skills and to make the core notions of the ESP lesson accessible through language enrichment activities as mentioned in this research.

Recent researches have shown that the best way to learn a second language is through content approach which means that the content meets the purpose that each person has to study a certain language, especially English, which is the language of the up-dated innovations in every possible study field.

An effective approach can be for the lecturer to see this kind of teaching (ESP) as both a teaching and a learning process for the teacher, where interesting information about a science and its processes, updates can be acquired.

Finally, it is important not to be reluctant to continue teaching but rather to establish the kind of teacher — learner relationship where both sides are recognized as experts — the students as the future experts in their particular field of majoring and the lecturers as an expert in the field of language teaching and as an indispensable source of linguistic information.

References:

1. Cummins, J. (1992) Language proficiency, bilingualism and academic achievement. In the multicultural classroom: Readings for content-area teachers. New York, Longman.
2. Cook, V. (1991). Second language learning and language teaching. London: Edward Arnold.
3. Crystal, D. (2003) English as a global language. Cambridge University Press
4. Jaipal, K. (2001). English second language students in a grade 11 Biology class: Relationships between language and learning.
5. Krashen, D. (1987). Principles and Practice in Second Language Acquisition Oxford: Program Press.
6. Orgill, M. & Bodner, G. (2004). What research tells us about using analogies to teach chemistry. Chemistry Education: Research and Practice, 5:15–32.
7. Schaffer, C. (2007). Teaching science to English as a second language students. Available at <https://tspace.library.utoronto.ca/bitstream/1807/9901/1/shaffer.pdf>.
8. Wellington, J. & Osborne, J. (2001). Language and literacy in science education. Philadelphia: Open University Press.

Section 3.

Literature of peoples of foreign countries

*Kovlekov Kirill,
North-Eastern Federal University,
Undergraduate student, Institute of Foreign Philology
and Regional Studies
E-mail: aevin.laelist@gmail.com*

Japanese web-novels: the literature newcomer

Japan is a place of birth of different self-sufficient new sub-genres of novels such as light novel (ラノベ), visual novels (ビジュアルノベル), cell-phone novels (携帯小説). Total expansion of Internet and familiarization of users with it have brought onto stage a new player — web-novels (web小説), as a part of ever-growing online-literature. For many people, Japan can be associated deeply with global digitalization. Notions for expansion of digital text sources cannot be ignored, as they impact the modern look of the literature in general. The existence of Japanese web-novels can be described as one such exemplar.

Their appearance in Japan can be rounded to as early as 1980s¹, though the characteristics of the phenomenon started to form under the influence of the Asahi.net literary service, that started in 1993². Asahi.net began the commercialization of digital literature. Although the literature in itself was free, such a service was oriented more on finding authors who would sell, as a sort of scouting technique.

Poll votes of depersonalized internet community serve as a basis for literary segregation and evaluation of authors' efforts. Internet community often leaves commentaries on stylistics and grammar, aiding the promising authors with feedback. A far-fetched barter: free corrector and editor courtesies for the text.

Other than that, cell-phone novels had a great impact on web-novels. The influence can be seen in a consistent pattern of using short and simplified, overflowing with dialogues, first-person perspective, action-filled, highly emotional narrative.

---

¹ <http://web.archive.org/web/20070305062208/http://www.interq.or.jp/aries/abba/pcvan2/s/awchist.html#awc1>

² <http://asahi-net.co.jp/jp/history>

Though, there are no definite, iron-clad rules for web-novel writers — the needs and desires of readers, unknowingly shape the form. As it can be presumed, a form coming from the Internet changes itself over time. The needs of consumers come from culture. Japanese culture, in general, and otaku sub-culture, in particular, produces those needs. Web-novels can be described as one of the starting points of entertainment industry.

Previously, the metamorphosis of product went as: ranobe/visual novel — manga — drama CD — anime¹. Nowadays, with the apparent phase of saturation of the market with web-novels (starting around 2008s), web-novels gradually become the new starting point of Japanese entertainment industry, with proliferate and socially-acclaimed writers being published, with the examples of “無職転生 - 異世界行ったら本気だす —”, and “八男って、それはないでしょう!”².

To summarize, web-novels born with the world-wide-web fill the minds of a youth in Japan and all over the worlds, now stronger than ever. Also, a new field of literature research can be potentially found in Japanese web-novels, as their principles and mechanics are unique.

References:

1. <http://asahi-net.co.jp/jp/history>
2. <http://www.lucky-ch.com>
3. <http://ncode.syosetu.com/n8802bq>
4. <http://ncode.syosetu.com/n9669bk>
5. <http://web.archive.org/web/20070305062208/http://www.interq.or.jp/aries/abba/pcvan2/s/awchist.html#awc1>

*Matsybok-Starodub Natalia Oleksandrivna,
Institute of Philology, Taras Shevchenko
National University of Kyiv,
postgraduate student, the Faculty of Ukrainian Philology
E-mail: macudyb@ukr.net*

The concept of life and death in the Olga Duchyminska's works

---

¹ <http://www.lucky-ch.com>

² <http://ncode.syosetu.com/n9669bk/>; <http://ncode.syosetu.com/n8802bq>

*Мацибок-Стародуб Наталія Олександрівна,
Інститут філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
аспірантка, факультет української філології
E-mail: macudub@ukr.net*

Концепт життя і смерті у творчості Ольги Дучимінської

Неординарній постаті української письменниці Ольги Дучимінської (напрочуд цікавої в художньому плані) навіть до сьогодні не приділялося належної уваги з боку наковців. Так історично склалося, що значна частина її творів була назавжди втрачена (вилучена під час обшуків і в подальшому знищена). Якщо ж згадати упереджене ставлення самої авторки до своїх друкованих творів (зокрема, дослідник В. Качкан наводить такі висловлювання О. Дучимінської: "... я не радо друкую, чомусь воно мене не вдовольняє, як вже перейшло друком"¹), стане цілком зрозумілим, чому сучасне уявлення про мистецьку спадщину авторки доволі приблизне й далеко не повне.

Останнім часом питаннями збирання й збереження художнього доробку цієї письменниці зі страдницькою долею займалися Є. Баран, Р. Горак, В. Качкан, В. Пахомов, В. Смирнов і деякі інші науковці-ентузіаста. Цьому ж питанню присвячено й влучні зауваження відомого літературознавця Є. Барана, котрий постійно наголошує, що віцілілі твори О. Дучимінської "заслужують уважного і шанобливого ставлення"².

Загальну характеристику малої прози письменниці доволі точно окреслив відомий академік-літературознавець В. Качкан, що стверджує: "авторка передусім дбає про змістовну сутність кожної художньої речі та про специфічність ментального вираження змісту"³. А от домінантну рису ідіостилію письменниці (ідеться про певну автобіографічність прози авторки) виокремлює сучасний дослідник Р. Горак: "твори Ольги Дучимінської мають ще одну дуже цікаву рису: через світ персонажів наскрізь проглядається і вона сама"⁴.

Окрім цього, можливо помітити, що творчість О. Дучимінської часто зосереджується на повторному опрацюванні окресленого авторкою кола питань, проблем і концептів

¹ Качкан В. "... Я на себе кайдани приймала" (О. Дучимінська)/О. Дучимінська. Вибрані твори [упор. Є. Баран, В. Смирнов]. – Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2014. – С. 450.

² Баран Є. Про "Вибрані твори" Ольги Дучимінської/О. Дучимінська. Вибрані твори [упор. Є. Баран, В. Смирнов]. – Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2014. – С. 6.

³ Качкан В. "... Я на себе кайдани приймала" (О. Дучимінська)/О. Дучимінська. Вибрані твори [упор. Є. Баран, В. Смирнов]. – Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2014. – С. 458.

⁴ Горак Р. Хресна дорога Ольги Дучимінської/О. В. Дучимінська. Сумний Христос. – Львів: Видавництво "Каменярь", 1992. – С. 236.

(принаймні, письменниця неодноразово повертається саме до тих тем, що видаються їй недостатньо висвітленими). Підтвердженням цьому може слугувати й сформульоване літературознавцем В. Пахомовим зауваження щодо творчої манери О. Дучимінської: “торкнувшись якоїсь проблеми, продовжує її розкриття у цілому ряді творів”¹.

Варто зазначити, що в художній спадщині О. Дучимінської доволі виразно окреслюється певне коло філософських, морально-етичних і культурно-мистецьких питань: безкорисна жертва й співчуття, добро й зло, життя й смерть, плинність і обмеженість існування, вільний вибір і жорстокий примус, покликання й мрія, туга за рідним краєм і сама доля людська. Ретельний аналіз опублікованого прозового доробку письменниці дозволяє помітити, що в багатьох новелах письменниця значну увагу приділяє концептам життя і смерті, тому й вважаємо за потрібне зосередитися детальніше саме на їхньому розгляді.

Спогади про О. Дучимінську дають уявлення про співчутливе ставлення авторки до чужого нещастя, що завжди сприймається нею так само болюче, як і власна біда. Окрім того, причетність письменниці до феміністичного руху сприяє тому, що О. Дучимінська заострює у своїх творах увагу саме на проблемах жіночого існування. Концепт життя письменниця опрацьовує в коротенькій замальовці “Казка гірської річки”, у якій скупими, але напрочуд вправними штрихами авторка зображає нещасливе життя молодій дівчині зі стариганем-нелюбом. Молодичка, що прагнула сприймати життя в ліричному ключі (як радість і свято), усвідомлювала, наскільки щасливе “житє стелитси дзиленим барвінком, пахне васильком”². Присилувана ж ріднею до раннього шлюбу з доволі літнім чоловіком дівчина усвідомлює, що найтрагічніша загадка людського існування полягає в тому, “як жите часом запутаеси, як нитки, а розпутати ни може... І хто його так путає...”³.

Як бачимо, у “Казці гірської річки” О. Дучимінська майстерно подає життя як безперервне протистояння людських очікувань від нього і певних зовнішніх обставин, котрі й стають у підсумку визначальними. Молодичка, чиє життя переповідає в новелі авторка, упокорювалася народним традиціям і звичаям (пошана до старших, здійснення волі батьків), хоча й мала волю до спротиву, а все ж “сповняла спокійно свій обов’язок, який на неї поклали обставини життя”⁴. Феміністка О. Дучимінська, що вболівала за долю кожної несправедливо

---

¹ Пахомов В. Творча спадщина Ольги Дучимінської/В. Пахомов. – Івано-Франківськ: “Факел”, 2001. – С. 111.

² Дучимінська О. В. Сумний Христос/О. В. Дучимінська. – Львів: Видавництво “Каменярь”, 1992. – С. 63.

³ Там само. – С. 63.

⁴ Там само. – С. 64.

покривдженої жіночки, у фіналі новели виважено констатувала: “а життя попливе своїм руслом, яке кожному проклала Доля”¹.

У таких новелах із мистецького доробку О. Дучимінської, як “Бідна Таня” і “По ранніх росах”, своєрідно опрацьовується концепт смерті, що постає як звичне повсякденне явище в побуті знедолених селян. Життя малесенької сирітки Тані змальовується як суцільна шереха безрадісних завдань і доручень, із особистого в дівчинки “тільки й споминів, що бачить, як хтось лежить на лаві. Такий жовтий... Очі затулені...”². Концепт смерті в новелі “Бідна Таня” — це не тільки усвідомлення фіналу земного життя як причини сирітства й тяжкого життя малолітньої дівчинки; як не дивно, саме в смерті криється прихована родинна спорідненість. Крізь усвідомлення смерті батька, що закорінена в минулому, малесенька Тетянка осмислює свою причетність до селянського роду. Як бачимо, концепти життя й смерті в новелі “Бідна Таня” взаємопереплітаються, смерть виступає як формотворчий чинник самого життя (бодай злиденного й безрадісного), а Таніне уявлення про життя підживлюється спогадами про смерть: “була певна, що колись був в неї тато, але вмер, колись давно-давно... І в душі родилось прив’язання до мертвого, незнаного тата, і щось гріло душу...”³. О. Дучимінська напрочуд тонко в психологічному плані відтворює, що дівчинка осмислює смерть батька саме як завершальний етап життя, як цінний і водночас дорогий її серцю спомин.

У новелі “По ранніх росах” письменниця знову подає концепт смерті крізь призму сприйняття сільської молодички, що від малку зазнала гіркої сирітської долі. Авторка описує смерть батьків як безпосередню причину раннього сирітства й поневірянь дівчини з селянської родини, котра довірливо звиряється авторці: “Від малого бідую”⁴. У той самий час дитяча смерть описана героїнею в повсякденному ключі невідворотних сільських нещасть: “... як мало три роки, вмерло. Гадала-м, що сі мину з жалю...”⁵. Нужденна, передчасно постаріла молодичка переосмислює смерть малолітньої сестри (особливо після безлічі докладених для порятунку немовляти зусиль) як жорстоку іронію долі, котра викликає в її згорьованому серці тільки гіркий докір, бо ж скільки було затрачено сил і часу для збереження й порятунку дитячого життя: “Знало, коли вмирати. А мої ночі недоспані?! [...] Всього пішло в пусте!”⁶.

¹ Дучимінська О. В. Сумний Христос/О. В. Дучимінська. – Львів: Видавництво “Камеяр”, 1992. – С. 64.

² Там само. – С. 44.

³ Там само. – С. 47.

⁴ Там само. – С. 86.

⁵ Там само. – С. 86.

⁶ Там само. – С. 86.

Життя і смерть як звичайний циклічний процес осмислюються письменницею О. Дучимінською в оповіданні “Трембітали трембіти”. Обидва концепти виступають в авторській інтерпретації нерозривно пов’язаними й невіддільними одне від одного, думку щодо існування вищого причинно-наслідкового зв’язку між ними висловлює головний персонаж твору: “Хто вродивсі, вмирати мусит! Божий параграф!”¹. Життя простого сільського трударя постає безперервною низкою господарських робіт і обов’язків, котрі потрібно виповнювати щоденно: “пішли роки. Простяглися селянкою, подібні до себе, як намисто на шнурочку. Роки, повні турбот і праці”². Варто зауважити, що постійні життєві клопоти сприймаються господарем як данність, а саме життя часто співвідноситься з реаліями сільськогосподарського побуту й змінами пір року, зокрема, Юра неодноразово усвідомлює, що “перевертав покоси свого життя... [...] Минали дні. Опали з життя, наче осінній лист з деревини”³. Окрім згаданих, існують також деякі інші тлумачення концепту життя в оповіданні “Трембітали трембіти”: на переконання В. Пахомова, авторка послідовно осмислює концепт життя Юри Ілаквіва в сенсі того, що “це робота, відповідальність перед всіма”⁴.

Усвідомлення Юрою процесу наближення старості й невідворотності самої смерті не видається в оповіданні чимось страшним і трагічним (принаймні, саме до такого висновку спонукають роздуми головного персонажа), натомість авторка майстерно констатує сумування доброго господаря щодо швидкоплинності життя: “Тільки — чому це воно так скоро промчало? Наче гірський орел махнув крилом. Здається, тільки що весна була в житті... [...] Життя стало розсіпатися”⁵. Зауважимо, що досить часто життя головного персонажа оповідання ототожнюється з довгою дорогою, котра от-от добіжить свого логічного завершення: “Що ж, треба і тамтуди... Значить, свою дорогу перейшовис-ми...”⁶.

Концепт смерті в осмисленні О. Дучимінської постає як закономірна зміна поколінь, певне оновлення господарів, що працюють на родючій українській землі, саме тому Юра неодноразово повторює: “... набувс-ми си... Тра’ другому вступатиси...”⁷. Як бачимо, письменниця пропонує таке тлумачення концепту смерті,

¹ Дучимінська О. В. Сумний Христос/О. В. Дучимінська. – Львів: Видавництво “Каменярь”, 1992. – С. 120.

² Там само. – С. 118.

³ Там само. – С. 119.

⁴ Пахомов В. Творча спадщина Ольги Дучимінської/В. Пахомов. – Івано-Франківськ: “Факел”, 2001. – С. 125.

⁵ Дучимінська О. В. Сумний Христос/О. В. Дучимінська. – Львів: Видавництво “Каменярь”, 1992. – С. 119.

⁶ Там само.

⁷ Там само. – С. 120.

коли саме це невідворотне явище започатковує певні зміни, що можуть стосуватися поглядів, звичок і традицій нових поколінь на споконвічній українській землі.

Новела “Одурена” послідовно подає концепт життя крізь призму жіночого світогляду. Напевне, саме тому життя бачиться авторці невіддільним від прагнення до щастя, що й констатує головна героїня новели, якій “бажалося життя і щастя”¹. Натомість молода дівчина постійно зазнає жорстоких ударів долі, котрі призводять її до усвідомлення, що її життя “молоде, а вже змарноване”², що в цім “сумнім житті” для неї відведені лишень “довгі, сірі дні і безсонні ночі, в які жура підступала під серце і в’ялила”³.

Концепт смерті з одного боку (у випадку з очікуваною й законною з точки зору людської моралі дитиною) виступає невідворотним явищем, бо ж саме “невмолима смерть скосила цвітку-дитину”⁴. У той самий час у роздумах породіллі зринає гіпотетичне прагнення смерті, що виступає бажаним і довгоочікуваним порятунком від ганьби, глуму й злигоднів. Як бачимо, довірлива ошукана жінка і власну смерть, і загибель малолітнього синочка осмислює виключно як переривання несправедливого земного життя й визволення від жорстоких гнітючих обставин людського існування, у яких “для її незаконного сина всі двері замкнені, для неї, “такої жінки”, грішниці, упавшої, немає між чесними людьми місця...”⁵.

Здається, О. Дучимінська пропонує в новелі “Одурена” дуалістичне осмислення концепту життя й смерті: бажаним для молододі одруженої жінки виступає виключно щасливе подружнє життя, коли ж навіть примарні сподівання на можливість такого розвитку подій вичерпуються, прагнення до життя замінюється у свідомості головного персонажа новели прагненням дочасної смерті. Відкритий фінал новели виразно підкреслює не тільки взаємозалежність концептів життя й смерті, а й унаочнює швидкоплинність людського існування.

Завершуючи аналіз обраних художніх текстів О. Дучимінської, варто зазначити, що мала проза письменниці представляє реципієнтам мистецьку картину інтерпретацій традиційних концептів життя і смерті. Найчастіше письменниця осмислює ці важливі поняття крізь призму жіночого світогляду (ідеться про новели “Казка гірської річки”, “Бідна Таня”, “По ранніх росах”, “Одурена”), проте в її творчості існують художні тексти, що висвітлюють згадані концепти з точки зору чоловічого досвіду (наприклад, в оповіданні “Трембітали трембіти”).

¹ Дучимінська О. В. Сумний Христос/О. В. Дучимінська. – Львів: Видавництво “Каменярь”, 1992. – С. 59.

² Там само. – С. 57.

³ Там само. – С. 58.

⁴ Там само. – С. 58.

⁵ Там само. – С. 60.

Слід зауважити, що в більшості новел письменниці (“Казка гірської річки”, “Бідна Таня”, “По ранніх росах”, “Одурена”) концепт життя висвітлюється як нескінченний ланцюжок митарств і злигоднів, що виповнений людського терпіння й постійних поневірянь. Натомість оповідання “Трембітали трембіти” подає концепт життя крізь усвідомлення персонажем-чоловіком своєї ролі й місця на землі, крізь постійне осмислення власних трудових обов’язків і почуття відповідальності перед своєю родиною. Життя подається мисткинею бажаним виключно у випадку, якщо воно щасливе, інакше — персонажі О. Дучимінської осмислюють своє прагнення дочасно обірвати осоружне земне існування.

Концепт смерті авторка подає як закономірне природне явище, відтінок трагічності привноситься в поняття смерті самою людиною, котра прагне її дочасно.

Список літератури:

1. Баран Є. Про “Вибрані твори” Ольги Дучимінської/О. Дучимінська. Вибрані твори [упор. Є. Баран, В. Смирнов]. – Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2014. – С. 3–7.
2. Горак Р. Хресна дорога Ольги Дучимінської/О. В. Дучимінська. Сумний Христос. – Львів: Видавництво “Каменярь”, 1992. – С. 220–237.
3. Дучимінська О. В. Сумний Христос/О. В. Дучимінська. – Львів: Видавництво “Каменярь”, 1992. – 240 с.
4. Качкан В. “... Я на себе кайдани приймала” (О. Дучимінська)/О. Дучимінська. Вибрані твори [упор. Є. Баран, В. Смирнов]. – Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2014. – С. 436–465.
5. Пахомов В. Творча спадщина Ольги Дучимінської/В. Пахомов. – Івано-Франківськ: “Факел”, 2001. – 248 с.

Section 4. Romance languages

*Ekaterina Martemyanova, UPEC, MSU
postgraduate student in CHREC (UPEC),
the History Faculty (MSU)
Email: c.martem@gmail.com*

Provençal Cadaster Vocabulary of 18th century

Several problems arise in the studies of modern french fiscal system¹; one of them is related to the terminology used in historical documents. Our aim is to clarify the terms applied in the history of “cadaster” becoming gradually better known during last decades². As a representative example, we would like to refer to the 18th century Provençal documents. This paper is aimed to clarify the confusion which might mistake researchers in this field.

Introduction

The general goal of modern French fiscal politics, like other European monarchies³, was to set a clear and flexible taxation adapted to contribution capacity of population. Several attempts to settle equitable taxes have been performed, for example, by introducing the “vingtième”, 5% taxation on land revenue, or “taille tarifée”, direct contribution based on general tariff⁴. It goes without saying that in the society of privileges where the clergy and the nobility vigorously defended their distinct status, the reforms of fiscal system could not be easily performed. Besides personal privileges, characteristic to the hierarchical society, there were also provincial privileges of so called “pays d'états” which maintained their

---

¹ Félix J., Bayard Fr. *Économie et finances sous l'Ancien régime: guide du chercheur.* – Paris: 1994.
M. Kwass, *Privilege and the Politics of Taxation in Eighteenth-Century France: Liberté, Egalité, Fiscalité.* – Cambridge: 2006.

² Bourillon F., Vivier N. (dir.). *La mesure cadastrale: Estimer la valeur du foncier*, Rennes, 2012 ;
B. Jaudon, *Les compoix de Languedoc: impôt, territoire et société du XIVe-XVIIIe siècle.* – Caen: 2014.

³ Bourillon F., Vivier N., Clergeot P. (dir.). *De l'estime au cadastre en Europe: les systèmes cadastraux aux XIXe et XXe siècles.* – Paris: 2008. – P. 1–16.

⁴ Touzery M. *L'invention de l'impôt sur le revenu: La taille tarifée 1715–1789.* – Paris: 1994. – P. 251–358.

representative institutions: either provincial Estates or a provincial Assembly¹. In theory, no royal taxation could be introduced without the approval by the Estates or the Assembly that had obtained a reputation of being defending local needs, especially in reducing taxation.

Apart from the institutional handbrake, a set of fiscal repartition procedure were settled to apply differentiated tax burden on the communities. The case of Provence is a rather appropriate illustration of proportionate taxation. It was considered as a province of “*taille réelle*”, where personal status did not imply a tax exemption: only the status of possessed land — “noble”, benefiting its owner a tax exemption, or “roturier”, not-privileged, — could discharge the owner from paying *taille*, ancient royal tax for military needs, and supplementary subsidies. Regardless economic development of any provençal community, they all had to pay the royal taxes set on “*cadastral evaluation*” of their land property.

Cadaster

Cadaster presents a register containing the enumeration and the evaluation of property. Famous French lexicographer of the second half of 17th century, Antoine Furetier (1619–1688) defined it as “a public register used as a tax base in provinces of real *taille*”. He suggested its meaning derived closely from Italian term “*catasto*”². Some other intellectuals considered its origin from “*cadun*”, a word from local “*patois*” of Languedoc, meaning “everyone” (“*chacun*” in French). Cadasters have been used since the beginning of 14th century in the south Catalogne, Provence, Comtat Venaissin, Languedoc, Rouergue, in the extreme south of Auvergne. Linguistic area of the terms is spreading in the south-eastern part of actual France.

François Ragueau (? — 1605), specialist in civil law, proposed its etymology based on other spelling, “*cadaster*” that made him think about “*capitalarium*”, also reflecting its common use applied to every commonner³.

Anglophone world seemed to ignore the term until the beginning of 19th century when the “*cadaster*” was introduced in *Oxford English Dictionary*. It was far more foreign as in practice, the British preferred “*enclosures*” conserving land property out of public fiscal registers⁴.

¹ Swann J. *Provincial Power and Absolute Monarchy: the Estates General of Burgundy, 1661–1790*. – Cambridge: 2003. M.-L. Legay. *Les états provinciaux dans la construction de l'état moderne, aux XVIIe et XVIIIe siècles*. – Genève: 2012.

² Cazanove F. et alii. *Compoix et cadastres du Tarn: XIVE-XIXe*. – Albi: 1992. – P. 10.

³ Furetier A. “*Cadastre*”/Dictionnaire universel, contenant généralement tous les mots françois tant vieux que modernes, et les termes de toutes les sciences et des arts. – T. I. – La Haye:1690. URL: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k50614b>

⁴ Kaplan R.J.P., Baignet E., Fletcher D. « *Relevé cadastral en Angleterre et au pays de Galles: la propriété privée, l'état et les plans manquants* »//De l'estime au cadastre en Europe..., op. cit. P. 21.

Provençal cadasters of 15th century are called *liber extimi*, *cartularium livre* or *liber libre*, mostly synonymous¹. *Libra* in particular means “cadastral estimation” and “*librum libre*” is to be translated as “estimation”. Basic unit of ancient *encadastrement*, cadastral enrollment, was so called “*livre pondérale*”, relative, ponderable measure. At the same time appeared “*livre de poisage*” which is more frequent term for evaluation of property.

Recent researches in the field of cadaster history on the example of Languedoc revealed its utility to calculate possible absolute (commercial) value of property². Medieval registers based on declared value estimation ended by mid-16th century. The “*estime*”, register of estimated property, of Agde, small port on the Hérault river, incorporated all sorts of movable possession declared by owners under or without verification³. Hence, the cadaster or “*compoix*” (proper term for Languedoc) with its quota of “*allivrement*” is more useful to find out fiscal pressure over the population.

Cadaster was a useful tool of taxation but only basic one. Besides it, some other documents created for administrative needs contain completely different terminology.

Affouagement, afflorinement

To settle a quota of *roturier* land for each part of the province, “*viguerie*” (administrative unit containing a set of communities in 18th century Provence), it was common to provide a general recapitulation of contributing property. If cadasters were renewed or not, the provincial administrators did not treat them for tax enrolment.

The most probable reason is that this documentation presented lots of detailed information, useless from general point of view. For these aims, they used an “*affouagement*”, a list which consisted of “*feux*”, artificial base units of administrative taxation and levies in *roturier* lands, calculated for each community independently. In other terms, *affouagement* presents a recapitulation of taxable parcels for *roturier* land in a community (which may consist of several separate house holdings). In Provence, during 17–18th centuries, its stabilized at around 3000 *feux*. It designated an overall evaluated for 50 000 *livres tournois* (later in the 18th century, 55 000 *livres tournois*) according to the cadaster.

Regardless its etymological reference to a household as one would translate it from a French word, it could be a set of separate families united on paper within a community for purely administrative aims. In the dictionary by Furetier, one of definitions of a *feu* designates a “family living in the same house”⁴ what does not relate its function.

¹ Busquet. R. *Etudes sur l'ancienne Provence: Institutions et points d'histoire*. – Marseille: 1930. – P. 144.

² Claveirole P., Pélaquier É.. *Le compoix et ses usages: actes du colloque de Nimes*. – Montpellier: 2001. – P. 3.

³ Jaudon B. *Les compoix de Languedoc: impôt, territoire et société du XIVE-XVIIIe siècle*. – Caen: 2014. – P. 103–106.

⁴ *Dictionnaire de l'Académie française, dédié au Roy*. – T. I. – Paris: 1694. – P. 495.

Nevertheless, Furetier's article is more precise about the *affouagement*. By 1698 when his work on the "Dictionnaire" had been finished, the last fully accomplished *affouagement* was done in 1665. Since that two general re-*affouagements* took place in 1698 and in 1730, which stayed referential till the end of 18th century in Provence, except for some poorest communities in its alpine region.

In 18th century, the contributor to the "Encyclopédie" by Diderot and d'Alambert, M. Antoine-Gaspard Boucher d'Argis defined *affouagement* in relation to the Provence, as a term of *coutumes*, local traditional custom. He suggests its etymology to the "*affouage*" that means a right to cut the forest for proper needs of a family¹. That does not excluded that this term is related to the "*fouage*", royal subsidy, and originally it is detached from a radical "*feudo*"².

To evaluate the contribution for nobles, they used a specific procedure of "*afflorinement*". Its name derived from a *florin*, which was a base unit for fiscal levies over noble land, used since 15th century. *Florin* was used as fiscal unit for ownership of noble land (not to be confounded with roturier land held by a nobleman) in Provence. For the 18th century, the historians commonly agree that its "value" was around 600 livres³. Nevertheless, we have found that the "cost" of a *florin* of the second half of 18th century entered a deflationary phase, being evaluated by the corps of nobility over 1200–1500 livres⁴.

Livre cadastral

Up to this moment an attentive reader could ask at least one essential question: how do the lists of *affouagement* which existed in purpose to simplify a general control over tax charge align with cadasters containing the expert estimation of property.

The system of taxation consisted of two operations: on one hand, vote and general repartition in *feux* and in *florins* for each type of land during the General assembly of communities and, on the other, repartition of a quota within one single community. Between them was situated "*allivrement*", an intermediate stage of converting real values into ponderable measures, "*livres cadastrales*".

To suggest a definition, it was fiscal conversion between cadasters and *affouagements*. The only problem is the lack of data caused by the destruction of archives since 1789 that does not allow us for the moment to set a rate of every Provençal community. We will focus on the data collected for the community Le Muy. Situated in nearby area to La Garde, it was sensibly ravaged by the military quarters

¹ Encyclopédie ou Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers, par une Société de Gens de lettres. – T. I. – Paris: 1751. – P. 162.

² Ibid. T. VII. – P. 212.

³ The most recent study on Provençal history by Rafe Blaufarb repeats the previous rates. R. Blaufarb. The Politics of Fiscal Privilege in Provence, 1530s - 1830s. – Washington D. C.: 2012. – P. 14.

⁴ Departamental Archives of Bouches-du-Rhône, Aix-en-Provence, C 250, Observations, by 1788.

during 40s. In consequence, according to the will of its inhabitants, local provincial administration solicited the Royal Council of Finances (*Conseil royal des finances*) to get the reduction of taxation base for this place. In 1710, the consuls of Le Muy were authorized, by the intendant, to address a letter to the Royal Council which contains precious details of the “rate” of *livre cadastral* in the community¹: roturier land possessed by commoners was estimated less than 230 *livres cadastrales*. By this time, a *livre cadastral* was estimated to be 480 *livres tournois* or 160 *écus*, given that each *écu* was equal to 3 *livres tournois*. That gives only 100 400 *livres tournois* of real value of the land, or 209 *livres cadastrales*.

Conclusion

Already known during the times of Napoleon, cadasters were not an invention of early 19th century. Their history is much longer, first traces date back to the 14th century in the mediteranean coast area. Provençal taxation offers a good example to illustrate fiscal terminology in 18th century. It shows how some terms remained unchanged since 15th century. The reason is a long tradition of cadaster-based procedures of taxation performed in Provence. Attention accorded to historic sources can clarify and amplify our knowledge of written practices and estimation procedures in provinces of real taillie. In this article, an important contribution is identification of the rates of basic tax units (*feu, florin*), necessary to be taken into account for further research. By applying his method to a more significant number of cadasters and *affouagements*, it might enable researchers to establish better understanding over tax rates in Provence.

References:

1. Dictionnaire universel, contenant généralement tous les mots François tant vieux que modernes, et les termes de toutes les sciences et des arts, La Haye, 1690.
2. Dictionnaire de l'Académie française, dédié au Roy. – Paris: 1694.
3. Encyclopédie ou Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers, par une Société de Gens de lettres. – Paris: 1751.
4. Departamental Archives of Bouches-du-Rhône, Aix-en-Provence, C 250.
5. National Archives, Paris, G⁷ 475.
6. Blaufarb R. The Politics of Fiscal Privilege in Provence, 1530s –1830s. – Washington D. C.: 2012.
7. Bourillon F., Vivier N., Clergeot P. (dir.). De l'estime au cadastre en Europe: les systèmes cadastraux aux XIXe et XXe siècles. – Paris: 2008.
8. Bourillon F., Vivier N. (dir.), La mesure cadastrale: Estimer la valeur du foncier. – Rennes: 2012.

---

¹ National Archives, Paris, G7 475 f° 67, Letter by the council of Le Muy, 3 June 1710.

9. Busquet R.. Etudes sur l'ancienne Provence: Institutions et points d'histoire. – Marseille: 1930.
10. Cazanove F. et alii. *Compoix et cadastres du Tarn: XIVe-XIXe*. – Albi: 1992.
11. Claveirole P., Pélaquier É. Le compoix et ses usages: actes du colloque de Nîmes. – Montpellier: 2001.
12. Félix J., Bayard Fr.. Économie et finances sous l'Ancien régime: guide du chercheur. – Paris: 1994.
13. Jaudon B.. Les compoix de Languedoc: impôt, territoire et société du XIVe-XVIIIe siècle, Caen, 2014.
14. Kwass M. Privilege and the Politics of Taxation in Eighteenth-Century France: Liberté, Egalité, Fiscalité, Cambridge, 2006.
15. Legay M.-L. Les états provinciaux dans la construction de l'état moderne, aux XVIIe et XVIIIe siècles. – Genève: 2012.
16. Swann J. Provincial Power and Absolute Monarchy: the Estates General of Burgundy, 1661–1790. – Cambridge: 2003.
17. Touzery M. L'invention de l'impôt sur le revenu: la taille tarifée 1715–1789. – Paris: 1994.

Section 5. Russian literature

*Boiko Olga Aleksejewna,
Nationale Metschnikow-Universität Odessa
Studentin, Fakultät für Philologie
E-mail: boiko.olga.onu@gmail.com*

Die Symbolik des Namens im Roman von A. M. Remisow „Der Teich“

Die Werke von A. M. Remisow gehört sich zur instationären Epoche des Endes 19. — Anfang 20. Jahrhunderts. Unter den Problemen diejenigen, die Kreativität des Remizov studieren, die besondere Stelle nimmt die Symbolik seiner künstlerischen Texte ein.

Wir beachten die Namen drei zentraler handelnden Personen — Arsenij, Nikolaj, Glebs, jeder von denen ist ein Teil der Verfasser-Konzeption der Welt und des Menschen.

Am Anfang des Romanes erscheint vor uns die Weise von Arsenij Ogorelyschew — der Haupt der Familie. Der Arsenij — der russische persönliche Männername, der die griechische Herkunft hat, von altgriechisch Ἀρσένιος; Ἀρσέν — der Mann; männer-, mutig¹. Die Männlichkeit des Arsenijs ist bis zum äußersten getrieben, das Groteske, sich nicht in der Tapferkeit oder den heldenhaften Taten, sondern in der Abwesenheit der menschlichen Emotionen und der übermäßigen Begeisterung von der Arbeit ausprägend: «... in seinem Herzen hat sich die erschreckende Erbarmungslosigkeit geöffnet: du bitte ihn so viel, wie du willst, du weine, du stirb, es wird nicht wirken — was er gestellt hat, das er machen wird».

Der Familienname des Arsenijs — ist Ogorelyschew. Die G. Slobin deutet die Symbolik dieses Familiennamens so: «... obwohl der Familienname der Kinder nach dem Vater ist Finogenow — der typische russische Familienname für die Mittelklasse, alle nennen sie als Ogorelyschewy (vom Verb «brennen»), nach dem Familiennamen der Onkel, der von ihrem Urgroßvater bekommen ist, als sein Haus völlig abgebrannt

¹ Петровский Н. А. Словарь русских личных имён. Около 2600 имён/Н. А. Петровский. – М.: Советская Энциклопедия, 1966. – С. 58.

war¹». Der Familienname „Ogorelyschew“ ist mit den Wörtern „verbrannt“, „brennen“ harmonisch und ruft die Assoziationen mit dem Gehinnom und dem höllischen Feuer hervor. Diese Charakteristiken sind wichtig für das Verständnis der Weise des Arsenijs.

Schon am Anfang des Romanes die Vorstellung von der Persönlichkeit des Arsenij Nikolajewitsch erklärt: „- Würdiger Mensch Arsenij Nikolajewitsch!“ – sagten sowohl die Feinde als auch die Freunde». „Würdig“ im gegebenen Kontext bedeutet nicht die hohen moralischen und menschlichen Qualitäten, sondern den geschäftlichen Scharfsinn und die Fähigkeit den Vorteil herauszuziehen. Ironisch äußern sich darüber die Kaufmänner: «Bei dem Peter der Große sollte Arsenij vom ersten Minister zu sein!» — sagten die Kaufmänner, über der Schwäche, der Armseligkeit und der Käuflichkeit der Zeitgenossen lachend».

Andererseits, die Arbeiter verhielten sich zu Arsenij negativ: «- Der Antichrist, das Ehrenwort, — sagten die Fabrikarbeiter über den Wirt, — und kann nicht tauglich zu gehen, er fliegt, der Teufel, gehörnten Satan!». Die Neffen des Arsenijs verhalten sich zu ihm ebenso: «Die Finogenowy wiederholten die Fabrikspitznamen: Arsenij — der Antichrist ... ». Am deutlichsten wird die Beziehung der Fabrikarbeiter während des Aufruhrs gezeigt werden: «Schlage! Schlage! Schlage! Schlage! Ihn! Schlage ihn, schlage die Schlange! Des Antichristen!» Charakteristisch, dass der Name Arsenij, wie auch das Wort „Antichrist“ mit dem Buchstabe „А“ anfängt. „А“ ist ein erster Buchstabe in allen europäischen Alphabeten, außer runisch; hier wird auf dem Stolz des Antichristen, des heruntergekommenen Engels akzentuiert, der aus dem Paradies für diese Todessünde vertrieben ist. Dieser Stolz ist auch Arsenij eigen: « Alles wollte selbst verwirklichen und auf eigene Art ... » — so ist die Verfasser-Charakteristik.

Es ist nötig zu bemerken, dass die Reihe von den Literaturwissenschaftlern, insbesondere von dem E. Gussew², meinen, dass A. M. Remisow im Roman „Der Teich“ die Auferstehung Christus verneint, damit die Macht des Antichristen über der Welt anerkennend. Wir werden an die Anthologie „Antichrist“ behandeln: «Mit der Christusbehauptung wie die Vorgänger [des Antichristen] ist die Negation seiner Auferstehung wesentlich verbunden. (...) Die Negation der Wirklichkeit der Auferstehung ist die ernsteste Negation der Christus Göttlichkeit und es ist auch die Verdrängung in die Reihen der Vorgänger. Also, nicht der Glaube an Christus — den Messias, ist das Merkmal des christlichen Bewusstseins, aber der Glaube an die Auferstehung Christus³». Man kann vermuten, dass den Namen „Arsenij“ in der Kombination

¹ Слобин Г.Н. Проза Ремизова, 1900–1921/Г.Н. Слобин. – СПб.: Академический проект, 1997. – С. 39

² Гусева Е. В. Роман «Пруд» А. М. Ремизова: поэтика двоемирия: монография/Е. В. Гусева. – М.: МарГУ, 2011. – 186 с.

³ Антихрист (Из истории отечественной духовности): антология/Сост.коммент. А. С. Гришина, К. Г. Исупова. – М.: Высшая школа, 1995. – С. 376.

mit dem Familiennamen „Ogorelyschew“ und den Spitznamen „Antichrist“, «der gehörnten Satan“ und „der Teufel“ charakterisieren die Person, die mit den negativen Strichen verliehen und mit der infernaln Welt verbunden ist.

Bedeutsam ist die Symbolik des Namens die noch eine Person des Romans — Nikolaj Finogenow. Den Namen „Nikolaj“ bedeutet buchstäblich «der Sieger der Völker¹». In der russischen Tradition wird Nikolaj Mirlikijski, der noch wie Nikolaj-Gerechte und Nikolaj-Wundertäter bekannt ist besonders geehrt.

Der Familienname „Finogenow“ hat die altertümliche Herkunft. Er nimmt der Anfang von dem tauf-männer Namens Afinogen (die Übersetzung aus griechisch — «der Nachkomme der Göttin Athen“). Als die Grundlage für den Familiennamen wurde seine umgangssprachliche Form Finogen genommen. Afina Pallada, eine der Hauptgottheiten in der altgriechischen Mythologie, wurde wie die Göttin des Krieges und des Sieges geachtet².

Aber der gegenwärtige Familienname des Nikolajs im Laufe seiner Kindheit und der Jugend weicht die Stelle dem Spitznamen nach dem Familiennamen des Onkels — «Ogorelyshewets»: «Ogorelyschewzy — unter solchem Spitznamen wurden sie für die beispiellose Ungezogenheit bald bekannt“, — schreibt der Autor. Die Gemeinsamkeit der Brüder in der Kindheit ist offensichtlich. Zum ersten Mal werden sie im Roman gerade zusammen erwähnt: «Es war vier Söhne, vier Jungen die Finogenowych: Sascha, Petja, Jenja, Kolja, — aller sind die Kinder, die auf ein Jahr mit einander älter sind». Die Doppelnamen — Finogenow und Ogorelyshewets — im Kontext des Romanes zeigt die Mehrdeutigkeit des Charakters des Koljas, was in seinen Handlungen, sowie in der Fähigkeit zur Buße widergespiegelt ist: wenn Nikolaj die Brüder oder die Kinderfrau beleidigt, bereut er und sogar bittet, dass der Gott ihn bestrafe und vom Blitz trifft.

Ungeachtet der Gemeinsamkeit mit den Brüdern, hebt sich Kolja von den Besonderheiten der Natur heraus. Die Ambivalenz des Charakters des Koljas bestimmt seine Lage in der Triade der Helden: der Pater Gleb — Nikolaj — Arsenij. Kolja befindet sich in der Mitte, zwischen der Heiligkeit und der Sünde.

Der Name und der Familienname einen der Hauptpersonen im Roman einerseits bezeichnen auf seinen Willen zum Sieg, was im Wunsch geäußert ist, das Schicksal zuwider den Umständen aufzubauen. Zum Beispiel, nach dem Abschluss der Bildungseinrichtung kommt Nikolaj zu Nikita Ogorelyschew, ihm für das Lernen zu danken, und Nikita sagt ihm gerade: «Wenn du beabsichtigst, an die Hochschule zu gehen, vergiss nicht, dass bei Ihnen keine Mittel dafür gibt. — Ich werde zur Universität gehen!». An-

¹ Баженова А. И. Славян родные имена: Словарь исторических родокоренных имён и прозваний русов за два тысячелетия / А. И. Баженова. – М.: ООО «Издательство Ладога-100», 2006. – 592 с.

² Веселовский С. Б. Ономастикон. Древнерусские имена, прозвища и фамилии / С. Б. Веселовский. – М.: Наука, 1974. – 233 с.

dererseits, der Name bestimmt sein Märtyrerschicksal, die Abwesenheit der Möglichkeit selbst das Leben zu bauen: «Wenn er im Gymnasium lernen würde, hätte er zur Universität gegangen, aber ihn haben für etwas aus dem Gymnasium genommen und in der Bildungseinrichtung nebenbei mit Jenja umgesetzt, und soll er nebenbei mit Jenja auf die Stelle, also, irgendwohin in die Bank von Ogorelyschew gehen“, und das tragische Ende: „Er lief die Straße entlang, wohin, selbst nicht wissend, den Weg nicht ordnend... und plötzlich hat es etwas fest auf die Schulter geschlagen ... mit den zerbrochenen Beinen und dem gelochten Schädel haben Nikolajs vom Pflaster unter die Kutsche gehoben“.

Weiter werden wir an die Symbolik von dem Pater Gleb behandeln, wie von einer der wichtigsten Personen. Wie im Roman, «der Pater Gleb — in der Welt ist er als Andrej Alabyschew erwähnt wird». So hat der Greis zwei Namen — weltliche und mönchs-. Der Name „Andrej“ bedeutet „mutig, der Mann, der Mensch¹. Verbindet sich mit der biblischen Bildhaftigkeit, was das Große theologische Wörterbuch bestätigt: «Andrej — der erste von zwölf Apostel von Christus, der deshalb genannt wird «Erstberufene». Sein Name hat die griechische Herkunft. Früher, als die Neigungen mit Jesus Christus ausgezeichnet zu werden, war er ein Anhänger Johans Täufers, das Lernen Christus zusammen mit dem Bruder Pjotr erkannt (wurde nachher auch vom Apostel), sein Schüler geworden²».

Der Name „Andrej“ im Griechischen ist Synonym von Arsenij. Beider dieser Namens bedeuten „der Mann, mutig“. Also kann man vermuten, dass Andrej Alabyschew das Schicksal hat, das dem Schicksal Arsenij Ogorelyschew ähnlich ist. Nach dem Unfall mit der Andrejs Braut, dessen Grund seine Lüge war, hat der junge Mann versucht, mit dem Leben abzurechnen, aber es ist misslungen: «Es wurde rechtzeitig gefasst und geraten. Ihm haben das Leben zurückgegeben, und das Leben hat die Tests begonnen». Und er ist aus der Stadt verschwunden, ihn haben vergessen, und ist schon von Pater Gleb zurückgekehrt. Es ist bekannt, dass bei der Gelübde in die Mönche man muss den weltlichen Namen abgeben, und neu übernehmen, wie das Symbol des neuen Lebens in Christus. Bei Andrej Alabyschew war «die neue Geburt» real — er hat das Leben nach dem nicht gelingenden Versuch des Selbstmordes wieder gefunden, und hat den neuen Namen — Gleb genommen.

Der andere Name von der handelnden Person führt uns zur Mythe über die Heiligen Boris und Gleb. In „Die Legende über Boris und Gleb“ übernimmt Boris das Schicksal mutig, wie auch es ist dem kanonischen Heiligen notwendig: «Und, auf die Mörder vom kummervollen Blick sehend, mit der hohlwangige Person, in Tränen

¹ Баженова А. И. Славян родные имена: Словарь исторических родокоренных имён и прозваний русов за два тысячелетия / А. И. Баженова. – М.: ООО «Издательство Ладога-100», 2006. – С. 531.

² Полный Православный богословский энциклопедический словарь: в 2т. – СПб, изд-во Сойкина, 1912. – Т. 2. – С. 163–164.

schwimmend, hat gesagt: «die Brüder, begonnen, beenden Sie Ihnen aufgetragene¹». Gleb liebt das Leben und will es nicht verlieren, er hat einige Schwächen, die wezensfremd dem traditionellen Helden sind: «berühren Sie mich, die nette und liebe Brüder nicht. Ich bin, die Brüder, sowohl der Sache als auch dem Alter noch jung. Es ist nicht der Mord, aber es ist die Schinderei²!»

Der Name Gleb bedeutet „nett, zärtlich«. Es wird angenommen, dass dieser Name von baltischen Slawen kommt. In Litauisch <hlebiu> — „lieblose ich“, <hlebos> — „nett“³.

Betreffs Semantik des Familiennamens, so ist der Familienname Alabyschew vom Spitznamen Alabysch gebildet. Es nimmt der Anfang von ähnliche mit der Bedeutung „das Gewerk aus Teig«. Der Spitzname Alabysch trifft sich in den russischen Urkunden schon vom Ende des XV. Jahrhunderts. Wahrscheinlich, der Spitzname Alabysch verhält sich zur Zahl „professionellen“, den Hinweis auf die Tätigkeit des Gründers des Familiennamens enthaltend: er konnte der Bäcker sein.

Laut der Hypothese von Wesselowski, steigt der Spitzname zum baschkirischen Wort «alaba», die man auf das Russische wie „die Belohnung, den Gehalt übersetzen kann«. In diesem Fall nannten als Alabysch den Helden, oder des Menschen, das der Ehren gewürdigt⁴.

Im Namen und dem Familiennamen „Andrej Alabyschew“ ist die symbolische Bedeutung geschlossen: das Gewerk aus Teig kann eine beliebige Form übernehmen; in der russischen Tradition existieren die Ausdrücke „aus anderer Teig ist«, „der Mensch steil modelliert“. Andrej Alabyschew ist durch die Feuergrube der Lebensschwierigkeiten mutig gegangen und ist daraus erneuert hinausgegangen, den neuen Namen und das neue Schicksal übernommen.

Die Symbolik des Charakters des Romans von A. M. Remisow „Der Teich“ untersuchend, sind wir zum Schluss gekommen, dass Remisow die widersprüchlichen Charaktere geschaffen hat, ihr Wesen ist mit der realen und infernal Welt verbunden. Es entstehen die Motive des Martyriums, der Sühnen, die als die Klemmer verschiedene Aspekte des Systems der handelnden Personen sind. Dieser Welt ist tragisch, die Tragik ist nicht nur an ihren persönlichen Besonderheiten, sondern auch in der Welt der Wendeepoche bedingt. Der Akzent auf der Symbolik des Namens zeugt vom modernen Typ des Bewusstseins des Schriftstellers.

¹ Древнерусская литература. – 2-е изд., стереотип. – М.: Дрофа: Вече, 2003. – С. 100.

² Там же. С. 103.

³ Баженова А. И. Славян родные имена: Словарь исторических родокоренных имён и прозваний русов за два тысячелетия/А. И. Баженова. – М.: ООО «Издательство Ладога-100», 2006. – С. 475.

⁴ Веселовский С. Б. Ономастикон. Древнерусские имена, прозвища и фамилии /С. Б. Веселовский. – М.: Наука, 1974. – 233 с.

Section 6. Russian literature

*Petrychenko Oksana Anatolievna,
Kyiv National Taras Shevchenko University,
scientific researcher
E-mail: kas2003@ukr.net*

Textual semantic connection in the V. Khlebnikov's poetry

*Петриченко Оксана Анатольевна,
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко,
научный сотрудник
E-mail: kas2003@ukr.net*

Текстовая семантическая связность в поэзии Велимира Хлебникова

Текстовая связность как свойство, обеспечивающее информационный обмен на основе взаимодействия всех составляющих суперсистемы дискурса, всегда рассматривалась лингвистами как важнейшая категория, опосредующая развитие темы и обеспечивающая целостность, интеграцию текста. Иными словами, связность существует в информационном пространстве дискурса, и адресат понимает его не только в силу внутренней связности (семантической, содержательной, грамматической, структурной), но и по причине подключенности сознаний коммуникантов — носителей одного языка и культуры — и текста к общему семиотическому универсуму.

В лингвистической литературе термин «связность» многозначен и, в зависимости от целей исследования, представлен различными аспектами. В. Дресслер, Р. Богранд, М. Хэллидей разграничивали, к примеру, *когезию* как структурно-грамматическую связность и *когерентность* как содержательную. Семантическая сторона связности нашла отражение в терминах *лексической солидарности* (Э. Косериу), *изотопии* (А. Греймас), *рекуррентности* (В. Скаличка)¹. Семанти-

---

¹ Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации: Монографическое уч. пособие. – К.: ЦУЛ, «Фитосоциоцентр», 2002. – С. 215.

ческая изотопия вбирает в себя такие лингвистические явления, как *субституция* (В. Дресслер), *кросс-референция* (Б. Палек), *анафора* (М. Хэллiday), *прономинальная деривация* (Т. Ван Дейк), *семантический повтор* (С. И. Гиндин), *нанизывание* (И. П. Севбо), *семантическая итеративность* — воспроизведение идентичных или близких смысловых компонентов (З. И. Хованская), *номинативная цепь* (Д. Фивегер)¹.

Итак, семантическая связность — это полное или частичное воспроизведение элементов значений (сем) на основе их структурно-семантической или функционально-семантической близости. Механизмом реализации универсальной текстообразующей категории связности является ретроспекция и проспекция (обе могут быть объективно-авторскими или субъективно-читательскими). По мнению И. Р. Гальперина, ретроспекция определяется как свойство текста заставлять обращаться к ранее сообщенной информации, а проспекция — как свойство текста возбуждать предсказуемость информации, эксплицитно выраженной впоследствии². Данная статья посвящена рассмотрению семантической связности в речи В. Хлебникова с целью выявить типичные (и показательные) авторские текстовые механизмы.

Реализацию категории семантической связности в текстах В. Хлебникова проследим на примере центрального из квадраты первоэлементов бытия — образа «огня». Образы первоэлементов выбраны по причине их принадлежности к непременно познаваемым объектам (ср.: «слово народа как незримое тело его души и духа облекает каждую из четырех стихий (курсив наш. — О. П.) — и в истории слова более, нежели в чем-нибудь...»³), которым мы более или менее бессознательно приписываем специфическую значимость и связанные с ней символические переосмысления (ср. мнение М. М. Бахтина о том, что «каждое явление погружено в стихию первоначал бытия»⁴).

Следует отметить, что среди всех хлебниковских стихотворений лишь малое их число (порядка 10%) несут в себе две и более фиксации данной мифологемы. Это можно объяснить, прежде всего, небольшим размером, краткостью самих «творений» (термин В. Хлебникова). Так, например, по две формализации образа отмечено в стихотворениях «Змей поезда. Бегство», «Алферово» и «Тризна», по три — в стихотворениях «Жарбог! Жарбог!..» и «Гонимый — кем,

¹ Слухай Н. В. Художественный образ в аспекте лингвистики текста. – Симферополь: Крымское учебно-педагогич. гос. изд-во, 2000. – С. 60.

² Гальперин И. Р. Ретроспекция и проспекция в тексте // Научные доклады высшей школы. Филологич. науки. – М., 1980. – № 5. – С. 44.

³ Шевырев С. П. Об отечественной словесности / Сост., вступ. ст., коммент. В. М. Марковича. – М., 2004. – С. 207.

⁴ Ноосфера и художественное творчество / Отв. ред. Вяч. Вс. Иванов. – М., 1991. – С. 119.

почем я знаю?..», пять — в стихотворении «Когда над полем зеленеет...», девять — в стихотворении «Огневоду».

Итак, наибольшее количество контекстов репрезентации мифологемы «огонь» зафиксировано нами в тексте «Огневоду» (ниже приводится полностью по изданию — Хлебников Велимир. Творения/Общ. ред. М. Я. Полякова. — М.: Сов. писатель, 1986. — С. 108), и потому именно на этом примере проследим процесс «проявления» и «развертывания» мифопоэтических значений.

Огневоду

Слово пою я о том,
 Как огневод, пота струями покрытый, в пастушеской шкуре из пепла,
 дыма и копоти
 Темный и смуглый,
 Белым поленом кормил тебя,
 Дровоядного зверя огня.
 Он, желтозарный, то прятался смертью
 За забор темноты, то ложился кольцом, как собака,
 В листе черного дерева мрака.
 И тогда его глаз нам поведал про оперение синего зимородка.
 И черными перьями падала черная ветвь темноты.
 После дико бросался и грыз, гривой сверкнув золотой,
 Грудю полен среброрунных,
 То глухо выл, пасть к небу подняв, — от холода пламенный голод,
 жалуясь звездам.
 Через решетку окна звезды смотрели.
 И тебя, о, огонь, рабочий кормил
 Тушами белых берез испуганной рощи,
 Что колыхали главами, про ночь шелестя
 И что ему все мало бы, а их ведь не так уже много.
 О приходе людей были их жалобы. Даже
 На вывеску «Гробов продажа» (крик улиц темноты)
 Падала тихая сажа.

Двадцатистрочное стихотворение актуализирует форму реализации образа «огня» уже в сильной позиции заглавия (показательным можно, на наш взгляд, назвать сам факт озаглавливания в форме дательного падежа — «Огневоду» (как посвящение), что у Хлебникова, либо называвшего тексты номинативными формами, либо не называвшего их вовсе, встречается крайне редко; аналогичных примеров только три — «Перуну», «Алеше Крученых», «Союзу молодежи») — *Огневод*, т. е., как явствует из последующего текста, некое персонифицированное

мифическое языческое существо — демиург, управляющий огнем, властвующий над ним. Его описание присутствует сразу же, после первой вводной строки «Слово пою я о том...», — «... Как огневод, пота струями покрытый, в пастушеской шкуре из пепла, дыма и копоти, Темный и смуглый, Белым поленом кормил тебя...» (заметим, что тут еще более активизируется языческая картина мира в описании человека — полуобнаженный, смуглый, в пастушеской шкуре, кормит зверя). Далее — усиливается пятью формами в позиции переосмысления: анимального («Белым поленом кормил тебя, Дровядного зверя огня»), атрибутивного («Он, желтозарный, то прятался смертью За забор темноты...»), анимально-атрибутивного («... то ложился кольцом, как собака, В листве черного дерева мрака»), анимально-колоративного («И тогда его глаз нам поведал про оперение синего зимородка»), анимального («После дико бросался и грыз, гривой сверкнув золотой, Грудю полен среброрунных, То глухо выл, пасть к небу подняв...»). В последнем контексте полено выступает в роли жертвы, поскольку определение «среброрунный» (словообразовательный аналог — тонкорунный) имплицитно сочетается с компонентом «овца/барашек», который неизменно является символом жертвенности.

Итак, огонь — это зверь, олицетворение темного начала (само слово «черный» фигурирует 4 раза), «дровядный» (словообразовательный аналог — плотоядный) хищник, дико бросающийся к добыче и воющий, «гривой золотой» напоминающий льва, подобно мифической собаке («ложился кольцом, как собака») охраняющий вход в ад — «в листве» дуального мирового древа, в т. ч. в ипостаси дерева смерти — «черного дерева мрака», извечно-сущий и бесконечный (ср. упоминание кольца). Он — «желтозарный», т. е. светозарный, а именно таковым было ветхозаветное определение Люцифера (ср.: «Как упал ты с неба, Денница, сын зари!» (Ис. 14, 12) — традиционная экзегеза относил эти слова к мятежу и падению сатаны; «Денница — в славянской мифологии образ полуденной зари»¹). В качестве вывода следует значение «Дикая, безудержная, ненасытная стихия» — «... от холода пламенный голод, жалуясь звездам...» и «Через решетку окна звезды смотрели. И тебя, о, огонь, рабочий кормил Тушами белых берез испуганной рощи... И что ему все мало бы, а их ведь не так уже много». Тут компонент «пламенный» ретроспективно связывается с «желтый», а обращение «тебя, о, огонь» возвращает к начальному «кормил тебя, Дровядного зверя огня» (заметим, обращение на ты — не Вы, т. е. ведется диалог на равных), закрепляя идею амбивалентного языческого бога. Завершающий аккорд — в двух последних строках значение «Атрибут иного мира и/или медиатор между ми-

¹ Мифы народов мира. Энциклопедия: В 2-х т./Гл. ред. С. А. Токарев. – М.: Рос. энциклопедия, 1997. – Т. 1: А-К. – С. 367.

рами» («На вывеску «Гробов продажа» (крик улиц темноты) *Падала тихая сажа*»). Колоративный итог — белое стало черным (береза → сажа) — завершает общую «развертку» цвета.

Кроме того, актуализированной в данном стихотворении является и категория пресуппозиции — предворяющих текст и реализуемых в нем фоновых знаний. К числу пресуппозиционных реализаций могут быть отнесены: Люцифер, ад, собака — страж врат, лев, мировое древо (относящиеся к вертикальному гипертекстовому контексту, т. е. сведениям историко-филологического характера). Помимо актуализации, происходит и переосмысление пресуппозиционных знаний, о чем свидетельствуют модели *плотоядный* → *дровоядный*, *светозарный* → *желтозарный*, *тонкорунный* → *среброрунный*.

Подытоживая анализ, выделим некоторые характерные особенности текстового развития образов Велимира Хлебникова:

- **идиомоментная и симультанная проявляемость поэтических значений**, подобно фотоснимку, погруженному в специальный раствор (в рассмотренном выше примере это актуализация мифопоэтических смыслов уже в заглавии и в первых строках текста). Эта черта сопоставима, на наш взгляд, с декларируемым футуристами стремлением сразу, без постепенного перехода, «прорваться» к языку пред-вдохновения, определяемому В. Шкловским как «шевелиющийся, докнижный хаос поэзии» (ср.: «Мы пережевываем слово, замедляем его... Футуризм вернул языку осязаемость»¹).

- **развертывание образа движется «методом семантической скважины»** (в рассмотренном выше примере об этом свидетельствует то, что после резкой начальной актуализации значений они сразу же усложняются, выступая (нанизыванием пять раз подряд) в качестве средства переосмысления). Подобная черта поэтики футуризма отмечалась исследователями, на ином материале и в несколько ином осмыслении, — «Поэзия — плуг, взрывающий время так, что глубинные слои времени, его чернозем, оказываются сверху»²; «Как будто обвалился берег, слои стали видны...»³.

¹ Шкловский В. О заумном языке. 70 лет спустя // Русская речь. – М., 1997. – № 3. – С. 34, 35.

² Панченко А. М., Смирнов И. П. Метафорические архетипы в русской средневековой словесности и в поэзии начала XX века // Труды отдела древнерусской литературы. – Т. 26. – Л.: Наука, 1971. – С. 34.

³ Шкловский В. О заумном языке. 70 лет спустя // Русская речь. – М., 1997. – № 3. – С. 35.

Section 7. Slavonic languages

*Khrushkova Olha Anatoliivna,
Dnipropetrovsk National University named after
Oles Honchar, teacher of the department of the Ukrainian language
E-mail: avariya@ua.fm*

The structural and grammatical features of hodonyms and agoronyms of the city of Dnipropetrovsk

*Хрушкова Ольга Анатоліївна,
Дніпропетровський національний університет імені Олеса Гончара,
викладач кафедри української мови
E-mail: avariya@ua.fm*

Структурно-граматичні особливості годонімів і агоронімів міста Дніпропетровська

У Законі України «Про географічні назви» йдеться про те, що мовні пам'ятки України є невіддільними складниками національної суспільно-культурної спадщини й потребують вивчення, упорядкування та збереження так само, як і пам'ятки природи, архітектури, побуту, етнографічні пам'ятки тощо¹.

Дослідженням внутрішньоміських топографічних об'єктів займається мовознавча галузь — урбанолінгвістика. Передусім йдеться про урбаноніми — будь-які міські об'єкти, наділені іменами, як-от: вулиці, проспекти, бульвари, провулки тощо.

Годоніми — один з найважливіших типів тексту міста, оскільки кожен проїзд повинен мати своє адресне фіксування. Зазвичай годоніми становлять значний інтерес для істориків, а також лінгвістів і передусім для істориків мови.

У 2009 році вийшла книга мовознавців Дніпропетровського національного університету І. С. Попової, Н. С. Голікової та Т. В. Шевченко «Назви проїздів міста Дніпропетровська: погляд мовознавця», у якій вони порушують проблеми та обґрунтовують потреби вивчення годонімів у сучасній ономастиці, а також по-

¹ Закон України «Про географічні назви» // Вісник Верховної Ради. – К., 2005. – № 27. – С. 360.

дають словник-довідник назв вулиць міста Дніпропетровська. Годоніми являють собою топонімну мікросистему, бо в переважній більшості випадків спостерігаємо поєднання загальної і власної назви. У вищезгаданій праці подана така модель мінімальної формально-семантичної структури годонімів: гіперонім (родова назва) + гіпонім (видова назва)¹, яка на нашу думку, може бути цілком прийнятною та є оптимальною для цього типу тексту міста.

Крім того, у науково-методичному посібнику подано структурно-ономасіологічну, семантико-етимологічну та морфолого-фонологічну характеристику проїздів міста Дніпропетровська, а також зацентовано увагу на окремих питаннях правопису власних назв вулиць.

Р. О. Ляшенко в науково-дослідній роботі «Загальна характеристика урбанонімів Кіровограда» також порушує питання про лексико-семантичні особливості урбанонімів (зокрема, годонімів), але робота передусім спрямована на аналіз онімних одиниць різних хронологічних зрізів, тобто висвітлює стан урбанонімії міста Кіровограда в різні історичні епохи².

Дослідниця А. А. Титаренко у статті «Годоніми Кривого Рогу, що репрезентують персоналії вітчизняного значення», виділяє два типи урбанонімів — економічно-географічні (фірмоніми, ергоніми) та соціально-географічні (годоніми, агороніми) урбаноніми³.

Метою нашої статті є спроба структурно-граматичного аналізу годонімів (назви лінійних об'єктів населених пунктів: вулиць, проспектів, набережних, бульварів) і агоронімів (назви площ) міста Дніпропетровська для виявлення типових моделей найменувань об'єктів міського простору. У травні 2015 року Президент України Петро Порошенко підписав закон про засудження комуністичного й нацистського тоталітарних режимів. За законом, зокрема, має бути перейменований і сам Дніпропетровськ. До 20 листопада 2015 року у місті мають ухвалити рішення про перейменування близько 300 вулиць. Вадим Шебанов — на сьогодні в. о. керуючого справами виконкому міської ради, наголосив, що частині вулиць буде повернено історичні назви⁴. Утім, матеріалом для нашого дослідження зі

---

¹ Попова І. С. Назви проїздів міста Дніпропетровська: погляд мовознавця: Науково-методичний посібник / І. С. Попова, Н. С. Голікова, Т. В. Шевченко. – Дніпропетровськ: Пороги, 2009. – С. 27.

² Ляшенко Р. О. Мікротопонімія Кіровограда: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Р. О. Ляшенко. – Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2008. – 20 с.

³ Титаренко А. А. Годоніми Кривого Рогу, що репрезентують персоналії вітчизняного значення / А. А. Титаренко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». – Одеса, 2014. – Вип. 10. – Т. 2. – С. 71.

⁴ 10% вулиць Дніпропетровська потребують перейменування – міськрада. Радіо Свобода. Усі новини / Суспільство. – К., 26 червня 2015. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/news/27095783.html>

зрозумілих причин (на зараз перейменування ще не відбулося) став словник-довідник назв вулиць міста Дніпропетровська, уміщений у науково-методичному посібнику «Назви проїздів міста Дніпропетровська: погляд мовознавця» станом на 2009 рік¹.

У своєму дослідженні, паспортизуючи фактичний матеріал, будемо користуватися загальноприйнятими скороченнями для позначення типів проїздів, а саме: бульвар — бульв., вулиця — вул., площа — пл., проїзда — пр., провулок — пров., проспект — просп., тупик — туп., узвіз — узв.

Зі структурного погляду соціально-географічні урбаноніми (далі — СГУ) зазвичай поділяють на два типи: однослівні та багатослівні. Останні можуть містити ще й цифри. Серед однослівних переважають іменники та прикметники.

Структура прикметників-урбанонімів цього типу переважно одноосновна. Вони являють собою відносні прикметники, а отже — суфіксальні деривати. Найпродуктивніше тут виявляє себе суфікс -ськ-, закономірно творячи відтопонімні деривати² від змінюваних та незмінюваних слів, що функціонують як назви різної географічної локації: вул. *Абхазька*, вул. *Адлерівська*, вул. *Байкальська*, узв. *Балашівський*, бульв. *Катеринославський*, пров. *Олевський*, вул. *Каховська*, вул. *Костянтинівська*, вул. *Костромська*, пров. *Переяславський*, вул. *Курильська*, вул. *Олександрійська*. Набагато менше дериватів із цим суфіксом, що мають значення загальної відносності: вул. *Радянська*, туп. *Океанський*, вул. *Повстанська*.

Далі за продуктивністю перебувають утворення із суфіксом -н-. Як стверджують дослідники, релятиви зі значенням загальної відносності, сформовані за допомогою цього суфікса, були найпродуктивнішими ще в попередні періоди історії української мови³: вул. *Авіаційна*, вул. *Автобусна*, вул. *Автодорожня*, вул. *Аграрна*, туп. *Басейний*, вул. *Планерна*, вул. *Планетна*, вул. *Проміжна*, вул. *Ратна*, вул. *Соціалістична*, вул. *Союзна*, пров. *Східний*, вул. *Урожайна*, пров. *Штабний*, вул. *Якірна*, вул. *Десантна*.

Рідше використано прикметники із суфіксом -ов-: пр. *Туниковий*, пров. *Шаховий*, пров. *Смарагдовий*, вул. *Полкова*, пров. *Пресовий*, пров. *Малахитовий*. Деривати з іншими суфіксами — рідкість: бульв. *Зоряний*. Також нечасто трапляються

¹ Попова І. С. Назви проїздів міста Дніпропетровська: погляд мовознавця: Науково-методичний посібник / І. С. Попова, Н. С. Голікова, Т. В. Шевченко. – Дніпропетровськ: Пороги, 2009. – С. 47–115.

² Багмут А. Й. Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов / А. Й. Багмут, В. Т. Коломієць, А. П. Критенко та ін. – К.: Наукова думка, 1966. – С. 177.

³ Васильченко В. М. Мотивація і словотворче вираження відносних прикметників в історії української мови (відіменникові деривати): автореф. дис. ... канд. філол. наук / В. М. Васильченко. – Нац. пед. у-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2000. – С. 14.

прикметники, утворені іншими способами: вул. *Надбалківська*, вул. *Фабрично-Заводська*, пров. *Тісно-Кам'яний*.

Ряд СГУ-прикметників мають складну основу: пр. *Новокозловський*, вул. *Повітрянофлотська*, вул. *Північнодонецька*, пров. *Периотравневий*, пров. *Лісозаводський*, вул. *Високовольтна*, вул. *Чорноземна*, вул. *Лісопаркова*, вул. *Красночелівська*, вул. *Красносільська*, вул. *Великолуцька*.

Серед аналізованих одиниць виявлено структури з основою «ново-», що посідає ініціальну позицію у складному дериваті: вул. *Новокримська*, вул. *Новосільна*, вул. *Новосічнева*, вул. *Новостепова*, пров. *Новочеркаський*, вул. *Новошахтинська*, вул. *Новошкільна*, пров. *Новомосковський*, вул. *Новоміська*.

Деякі прикметникові СГУ утворено від аббревіатур: вул. *Сільрадівська*, вул. *Робкорівська*, вул. *Кузбаська*, вул. *Комбідівська*.

До номінативних процесів внутрішнього простору Дніпропетровська залучено також діеприкметники: вул. *Вишивана*, вул. *Віддалена*, вул. *Заливна*.

Рідко як СГУ функціонують якісні прикметники: узв. *Крутий*, вул. *Радісна*, вул. *Весела*, пров. *Кривий*, пров. *Вільний*, вул. *Широка*, вул. *Мала*.

Серед іменників переважають структури, де аналізовані назви мають форму родового відмінка однини: вул. *Кармалюка*, вул. *Якіра*, вул. *Манжури*, вул. *Щорса*, вул. *Єрмака*, вул. *Єсеніна*, вул. *Юності*, вул. *Тельмана*, а також множини: вул. *Сподівань*, вул. *Слогадів*, вул. *Жовтенят*, пл. *Десантників*, вул. *Будівельників*, вул. *Активістів*, вул. *Ветеранів*, пров. *Водіїв*, вул. *Фіалок*.

Зафіксовано також випадки, коли СГУ-іменники структурно являють собою складні та складноскорочені слова: вул. *Автобуду*, пров. *Дніпробуду*, пров. *Добровольців*, вул. *Металоконструкцій*, вул. *Шолом-Алейхема*, вул. *Лешка-Попеля*, вул. *Гірничорудна*, вул. *Лівобережна*, вул. *Машинобудівна*.

Субстантивовані прикметники також мають форму родового відмінка: вул. *Яворницького*, вул. *Єрмолової*, пров. *Рильського*, вул. *Паторжинського*, вул. *Маяковського*, вул. *Котлярєвського*, вул. *Айвазовського*, туп. *Відважних*.

Непродуктивним для творення СГУ-іменників є називний відмінок: вул. *Пристань*, вул. *Широкий Степ*.

Зафіксовано однослівні СГУ, що мають незмінювану форму: вул. *Ванцетті*, вул. *Гастелло*, вул. *Динамо*, вул. *Радіо*, узв. *Тольятті*, вул. *Тонконіг*, пров. *Паганіні*, вул. *Коккінакі*, вул. *Россі*, вул. *Сакко*, пров. *Фрунзе*.

Багатослівні назви-урбаноніми також доволі численна група. Їх можна поділити на кілька типів.

Перший тип сформований за моделлю «прізвище + ім'я». Вони являють собою автоніми (справжні імена) та псевдоніми (імена, використовувані людьми замість справжніх): вул. *Фатіми Гафурової*, пров. *В'ячеслава Тюніна*, вул. *Карла Лібкнехта*, просп. *Карла Маркса*, вул. *Івана Сусаніна*, пл. *Дем'яна Бедного*, вул. *Лесі*

Українки, пров. Людмили Сталь, вул. Олександра Матросова, вул. Остапа Вишині. Деякі одиниці такого типу мають незмінювані прізвищеві компоненти, як-от: вул. Марії Кюрі, вул. Хуліана Грімау, вул. Агнії Барто, вул. Сергія Лазо. Виявлено випадки, коли у структурах аналізованого типу вжито скорочені форми імен: вул. Сашка Мірошниченка, вул. Лізи Чайкіної, вул. Паши Ангеліної, вул. Володі Дубініна, вул. Люби Швецової. У деяких випадках імена скорочено до ініціалів: пл. В. І. Леніна, вул. Набережна В. І. Леніна.

В основі наступного різновиду багатослівних СГУ лежить модель підрядного словосполучення. За цією моделлю сформовано субстантивно-ад'єктивні і субстантивно-субстантивні конструкції:

1) субстантивно-ад'єктивні конструкції: вул. Сухий Острів, вул. Юних Ленінців, туп. Червона Балка, вул. Червоних бійців, вул. Червоноповстанська Балка, вул. Зелена Балка, вул. Перекопської перемоги;

2) субстантивно-субстантивні (у позиції першого компонента — номенклатурне слово), у межах яких виділяємо: а) сполуки «N^G + N^G», де N — іменник (лат. — *nomen substantivum*), ^G — родовий відмінок (лат. — *genetivus*): вул. Маршала Конєва, вул. Маршала Гречка, вул. Адмірала Макарова, вул. Замполіта Беляєва, вул. Комбрига Петрова, вул. Лейтенанта Роя, вул. Академіка Вавилова; б) сполуки «N^N + N^G», де N — іменник, ^N — називний відмінок (лат. — *nominativus*), ^G — родовий відмінок: вул. Набережна Леніна, вул. Набережна Перемоги, вул. Набережна Чудновського; в) сполуки «N^N + N^N», де N — іменник, ^N — називний відмінок: вул. Набережна Заводська.

Окремий тип багатокомпонентних СГУ має мішаний характер, оскільки під час формування його репрезентантів використано слова й цифри. Першу групу формують годоніми, що складаються із порядкового номера дня і назви місяця: вул. 1 Травня, вул. 8 Березня, пров. 8 Березня, вул. 9 Січня, вул. 9 травня. До другої групи входять назви, утворені з порядкового номера і назви відповідної військової структури або події: вул. 152-ї дивізії, вул. 230-ї Стрілецької дивізії, вул. 30-ї Іркутської дивізії, вул. XXII партз'їзду. Наступну групу творять цифри, що позначають ювілейну річницю пам'ятної дати, і назви дат: вул. 20-річчя Перемоги, пров. 40 років комсомолу, вул. 60-річчя Жовтня, вул. 55 років ВЛКСМ.

Окремий розряд годонімів у межах аналізованого класу складають номінації, що являють собою повторювані назви та цифрові порядкові маркери: пров. Похилий 3-й, вул. 2-а Ізюмська, пров. 2-й Ізюмський, вул. 2-а Горяна, туп. Одоєвського 1-й, туп. Одоєвського 2-й, туп. Одоєвського 3-й, пров. Протипохилий 1-й, пров. Протипохилий 2-й.

Поширене явище функціонування тієї самої основної назви. Модифікацію здійснено через використання номенклатурних слів: вул. Дзержинського — пл. Дзержинського — пров. Дзержинського, вул. Кірова — пров. Кірова — просп. Кірова,

вул. Денисова — пров. Денисова, вул. Дибенка — пров. Дибенка, вул. Металургів — просп. Металургів — пров. Металургів.

Отже, найпродуктивнішими для творення соціально-географічних урбанонімів у місті Дніпропетровську є називання проїздів прізвищами (або за моделлю «прізвище + ім'я») видатних діячів культури, науки, техніки, військової справи тощо. Найактивнішим у творенні назв прикметникового походження є суфікс -ськ-. Щодо відмінкової продуктивності, то для годонімів і агоронімів іменникового походження, а також субстантивовано-прикметникових найпоказовішим є родовий відмінок як в однині, так і в множині. Зафіксовані поодинокі випадки вживання дієприкметників, а також невелика група урбанонімів з використанням чисел для позначення дати події чи річниці, номеру військової структури або для диференціації повторюваних назв. Для цього ж використовують номенклатурні слова.

Безумовно, перейменування й називання нових вулиць — це складний процес, що має спиратися на об'єктивні причини, а назву потрібно добирати з художньо-естетичного погляду, з урахуванням історичних реалій, але й опертям на певні мовні закони творення найменувань. Утім, відзначимо, що наукові дослідження із цієї теми переважно зосереджені на етимологічному та культурно-історичному аспектах, а питанням семантики, морфології та правопису годонімів приділено значно менше уваги. З огляду на це тема соціально-географічних урбанонімів є не лише не вичерпаною, а навпаки, залишається актуальною й плідною для подальших лінгвістичних розроблень.

Section 8.

Theory of language

*Andryuchshenko Olga Konstantinovna,
Candidate of Philology, Associate Professor,
the Faculty of Philology and History, Pavlodar State Pedagogical Institute
E-mail: olga_pav_pgpi@mail.ru*

*Suyunova Gulnara Seylbekovna,
Doctor of Philology, Professor,
the Faculty of Philology and History, Pavlodar State Pedagogical Institute.
E-mail: suyunova_gulya@mail.ru*

Onomastic consciousness within the system of linguo-cognitive terms

Ergonyms have been an in-focus subject of domestic onomastics since the end of the 60's of the 20th century: this class of proper names was first mentioned in the research work by A. V. Superanskaya titled "The General Theory of the Proper Name" where ergonymy is referred by the author to proper names of complex objects¹. A mention of relevance of addressing this type of urbanisms is made in the program article titled "The Lexis of the City" by L. A. Kapanadze and E. V. Krasilnikova, where the first attempt is made to describe the most effective nomination methods and models of "words on signs"². A research paper³ by T. V. Shmeleva's (Shmeleva, 1989) served as the methodological basis for the study of the outlined group of onomastic lexis, where a model of comprehensive description of emporonims (trade names of institutions) was presented from the standpoint of lexicography, semasiology and onomasiology.

The modern onomastics is increasingly putting in the focus of its interest semantic, derivational and pragmatic features of commercial nomination; issues of categorization

¹ Superanskaya A. V. *Obschaya teoriya imeni sobstvennogo.* – LKI, 2007. – S. 196.

² Kapanadze L. A., Krasilnikova E. V. *Leksika goroda (k postanovke problemyi)//Sposobyi nominatsii v sovremennom russkom yazyike.* – M., 1982. – S. 284.

³ Shmeleva T. V. *Yazyk goroda. Naimenovaniya magazinov.* – Krasnoyarsk: Krasnoyarskiy universitet, 1989. – 40 s.

of names of commercial enterprises based on the example of names used the XIX, XX centuries and the first decade of the Soviet period; active processes in the area of modern ergonymy; ergonyms' status in the system of proper names, semantic model of commercial names, processes of trans-nomination in ergonymy, peculiarities of the invention and use of advertising names, onomastic self analysis by city-dwellers and name-givers, theoretical problems of the research of communicative efficiency of the commercial name.

Addressing the research of onomastic consciousness is conditioned by the relevance of the anthropological approach to the study of onomastic lexis, on the one hand, and on the other hand, the significant expansion of the range of objects named in the modern city, changes in the scope and renewal of the pool of lexical items, discovery of new ways to engage in appellatives in urbonymia¹. These phenomena reflect the overall general principle of spontaneity onomastic nomination in the area of "post-Soviet" city onomastics, in contrast to the official nature and rigid structure of similar processes in the Soviet period².

The modern system of ergonyms is a system that implements some of the trends inherent in the modern Russian language and modern communication in general. These, in particular, include anthropocentrism, linguistic trend for borrowing, lowering of the common language culture levels, which is reflected in the conscious and unconscious violation of word-formative and spelling rules, etc. Reconstruction of onomastic consciousness allows to uncover communicative efficiency of ergonym-related items, objectively assess the attitude of city-dwellers to the new trends in the contemporary Russian language through the analysis of the peculiarities of the perception of individual groups of onomastic lexis (for example, names, which are based on barbarisms, jargon, etc.), outline the group of "nominative risk" (ergonyms capable of causing "culture shock"), as well as to develop recommendations to potential name-givers.

We have made the following assumptions to support our working hypothesis: onomastic consciousness is a specific component of meta-linguistic consciousness.

Schematically, the relationship between linguistic consciousness, metalinguistic consciousness and onomastic consciousness can be set forth as follows.

To define the term "onomastic consciousness" requires applying the basic concepts of cognitive linguistics — "consciousness", "linguistic consciousness", "metalinguistic

---

¹ Kitaygorodskaya M. V., Rozanova N. N. Tendentsii zhanrovogo razvitiya sovremennoy gorodskoy epigrafiki // Aktivnyie yazyikovyye protsessy kontsa XX veka: Tezisy dokl. mezhdun. konf.: IV Shmelevskie chteniya, 23–25 fevralya 2000 g./Rossiyskaya akademiya nauk. In-t rus. yaz. im. V. V. Vinogradova. – M.: Izd-vo "Azbukovnik", 2000. – S. 67–68.

² Sharifullin B.Ya. Yazyik sovremennogo sibirskogo goroda // Teoreticheskie i prikladnyie aspektyi rechevogo obscheniya: Nauchno-metod. byul./Krasnoyar. gos. un-t./pod red. A. P. Skovorodnikova. – Krasnoyarsk–Achinsk: Krasnoyarskiy universitet, 1998. – Vyip. 5. – S. 8–27.

consciousness”, “linguistic identity”, “concept”, “associative meaning” — and determine the peculiarities of their interpretation as related to the facts of natural and artificial nomination.

The concept of “consciousness” is clearly interpreted by scientists of various areas of scientific expertise to be the highest form of mental reflection inherent in humans as social and historical beings; a complex system capable of self-development, bearing experience in its structures, modeling the world, and transforming it in activities¹. Consciousness is dynamic: it is understood as the internal movement of its components incorporated in the general conduct of the activity furthering the real life of an individual in society rather than a plane or a container filled with images and processes. Meaning, according to Vygotsky, is an elementary unit of consciousness².

Linguistic consciousness, being a specific kind of consciousness, is characterized primarily by its availability for direct observation: its operation processes and their results are recorded in the form of language. The tradition of correlation of language and consciousness originates from the works of Wilhelm von Humboldt, A. A. Potebnya, M. Heidegger, G. Gadamer. “... Language is not just a means of understanding, but a pattern of the worldview and spirit of the speaker” (Humboldt); “The word ... supports the innate human’s aspiration to embrace many things by an inseparable impulse of thought” (Potebnya A. N.); “... The language is the basis and a means of expression of what the world is generally to a man ... here — being of the world is being epy language” (Gadamer); “The language is the house of being” (Heidegger).

The term “linguistic consciousness” is widely referred to in two main varieties: dynamic (expression of the state of consciousness in verbal form, impact on consciousness by means of speech), and structural (linguistic structures that are formed as a result of mental experience of the subject, actions of his mind)³. I. A. Sternin offers the following interpretation relating to the dynamic component: linguistic consciousness is a set of mental mechanisms of generation, understanding of speech and storing the language in consciousness⁴. Another approach is described in the works of E. F. Tarasov, defining linguistic consciousness as “a combination of cognitive images created and formed using linguistic means — words, free and set phrases, sentences, texts and associative fields”⁵.

¹ Petrenko V. F. *Psikhosemantika soznaniya*. – M: MGU, 1988. – S. 5.

² Vygotskiy L. S. *Myishlenie i rech*. – M.: Labirint, 1999. – 352 s.

³ Ushakova T. N., Pavlova N. D. i dr. *Slovo v deystvii. Intent-analiz politicheskogo diskursa*. SPb., 2000.

⁴ Sternin I. A. *Kommunikativnoe i kognitivnoe soznanie//S lyubovyu k yazyiku*. – Moskva-Voronezh, 2002. – S. 44–51.

⁵ Tarasov E. F. *Yazyikovoie soznanie perspektivy issledovaniya (predislovie)//Yazyikovoie soznanie: sodержanie i funktsionirovanie*. – M., 2000. – S. 25.

Both definitions are important for our research: denotation-generating type of onomastic consciousness tends to be related to a dynamic component, whereas to describe the meaning-generating type it is possible to use the latter definition allowing to address the mentally real meaning of the word inherent in the individual.

The structure of the linguistic consciousness is isomorphic to the human psyche, which allows to single out the areas of the conscious and unconscious therein. An archaic part of mentality is the unconscious enabling to perceive the simplest elements of life, and thus, according to scientists, being common for all mankind. The role of the unconscious is quite significant, because “conscious mental life is only a relatively small part of the unconscious psychic life”¹. This applies to speech activity: a person, as a rule, estimates only a small part of his verbal behavior.

The areas of the unconscious and conscious are closely linked: according to Piaget, no elements can emerge at the conscious level that are not organized otherwise at the lower — unconscious — level² (Piaget, 1976). Researchers distinguish two components of the unconscious, those being affective and cognitive. The first manifests itself in the human senses, while the second consists of a set of structures and functions of consciousness enabling a subject to recognize only the result of activity. Structures of the cognitive unconscious manifest themselves with respect to linguistic consciousness in the association between lexical units, which are not perceived by language speakers until a certain degree of exposure is achieved.

Thus, onomastic consciousness is closely connected with the concepts of linguistic consciousness, cognitive consciousness, forming onomastic space of linguistic identity and generating onomastic concepts.

---

¹ Freid Z. *Psikhologia bessoznatelnogo*. – M., 1990. – S. 6.

² Piazhe Zh. *Teoria, Eksperimenty I Diskussii*. – M., 2001. – 622 s.

Contents

Section 1. Classical philology, Byzantine and modern Greek philology	3
<i>Dvorovkina Elena Vasilievna</i>	
Component “money” in the Proverbs of the English language	3
Section 2. Linguistics	8
<i>Beshaj Lediana</i>	
Teaching English for specific purpose to students of Tirana University in Albania.	8
Section 3. Literature of peoples of foreign countries	13
<i>Kovlekov Kirill</i>	
Japanese web-novels: the literature newcomer	13
<i>Matsybok-Starodub Natalia Oleksandrivna</i>	
The concept of life and death in the Olga Duchymynska’s works	14
Section 4. Romance languages	21
<i>Ekaterina Martemyanova</i>	
Provençal Cadaster Vocabulary of 18 th century	21
Section 5. Russian literature	27
<i>Boiko Olga Aleksejewna</i>	
Die Symbolik des Namens im Roman von A. M. Remisow „Der Teich“	27
Section 6. Russian literature	32
<i>Petrychenko Oksana Anatolievna</i>	
Textual semantic connection in the V. Khlebnikov’s poetry	32
Section 7. Slavonic languages	37
<i>Khrushkova Olha Anatoliivna</i>	
The structural and grammatical features of hodonyms and agoronyms of the city of Dnipropetrovsk	37
Section 8. Theory of language	43
<i>Andryuchshenko Olga Konstantinovna, Suyunova Gulnara Seylbekovna</i>	
Onomastic consciousness within the system of linguo-cognitive terms.	43